

ZAKON O BUDŽETU I FISKALNOJ ODGOVORNOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se planiranje, donošenje, izvršenje, računovodstvo, izvještavanje i nadzor budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: budžet države) i budžeta jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: budžet opštine), fiskalna odgovornost, srednjoročni budžetski okvir, fiskalni rizici, pozajmice, garancije, javni dug, obaveze i neizmirene obaveze, upravljanje i evidentiranje javnih sredstava, uključujući sredstva Evropske unije i donacije, kao i druga pitanja od značaja za sistem javnih finansija Crne Gore.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **budžet** je plan primitaka i izdataka za fiskalnu godinu, koji sadrži i projekcije primitaka i izdataka za dodatne dvije fiskalne godine;
- 2) **obaveze iz prethodnog perioda** su budžetske obaveze koje nijesu dospjele na plaćanje i čija je obaveza nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom;
- 3) **neizmirene obaveze iz prethodnog perioda** su budžetske obaveze koje nijesu plaćene na dan dospijeća plaćanja i čija je obaveza nastala na osnovu zakona i u skladu sa zakonom i ugovorom;
- 4) **programski budžet** je dio godišnjeg zakona o budžetu, odnosno odluke o budžetu opštine, koji sadrži aktivnosti i projekte pojedinih potrošačkih jedinica koji se sprovode radi efikasnog upravljanja sredstvima po programskoj klasifikaciji, a doprinose ostvarenju strateških ciljeva u skladu sa ekonomskom politikom države;
- 5) **srednjoročni budžetski okvir** je ukupan obim izdataka budžeta države iskazan za tekuću i naredne tri fiskalne godine, koji predstavlja osnov za planiranje godišnjeg budžeta;

- 6) **rodno odgovorno budžetiranje** je uvođenje principa rodne ravnopravnosti u proces budžetiranja kroz planiranje i izvršenje, praćenje, izvještavanje i evaluaciju izdataka budžeta uz uključivanje rodne perspektive, čime se doprinosi ostvarivanju javnih politika i raspodjeli javnog novca u skladu sa utvrđenim potrebama i prioritetima i rješavanju pitanja rodne neravnopravnosti;
- 7) **budžetska klasifikacija** je sistem jedinstvene klasifikacije na osnovu kojeg se budžet priprema i izvršava, koji obuhvata organizacionu, ekonomsku, funkcionalnu i programsku klasifikaciju;
- 8) **organizaciona klasifikacija** je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju potrošačkih jedinica, koja obuhvata četiri nivoa: razdio, granu, grupu i jedinicu;
- 9) **ekonomska klasifikacija** je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju računovodstvenih kategorija prema njihovoj ekonomskoj prirodi;
- 10) **funkcionalna klasifikacija** je klasifikacija funkcija države i opština u skladu sa prihvaćenim međunarodnim klasifikacionim standardima;
- 11) **programska klasifikacija** je struktura kodova koji se koriste za klasifikaciju programa, potprograma i aktivnosti;
- 12) **izvori finansiranja** su primici iz kojih se podmiruju izdaci određene vrste i namjene, koji obuhvataju: opšte izvore finansiranja, namjenske izvore finansiranja, sopstvene izvore prihoda, kredite, donacije i EU grantove;
- 13) **potrošačke jedinice** su državni organi, organi državne uprave i drugi subjekti registrovani kao pravna lica i razvrstani prema djelatnosti u skladu sa zakonom, koji se finansiraju iz budžeta države ili budžeta opštine, u skladu sa zakonom, radi vršenja javnih funkcija;
- 14) **potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije** su: Služba Predsjednika Crne Gore, Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), Ustavni sud, Sudski savjet, Tužilački savjet, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu (u daljem tekstu: „pravosudni organi“), Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore i ministarstva, samostalne potrošačke jedinice i državni fondovi, kao i predsjednik opštine i skupština opštine;
- 15) **potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije** su državni organi, organi državne uprave (ministarstva i organi uprave), pravosudni organi, državni fondovi, organi i stručne i posebne službe opština, i drugi subjekti koji se finansiraju iz budžeta države ili budžeta opštine, u skladu sa zakonom;
- 16) **potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije** su pojedinačni sudovi i tužilaštva, javne ustanove koje osniva država ili opština, kao i subjekti nad kojima osnivač, preko potrošačkih jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije, vrši nadzor nad radom i/ili ostvaruje određena prava u pogledu upravljanja i/ili finansiranja, i/ili koji, uz prethodnu saglasnost druge potrošačke jedinice na nivou grupe, donose svoj plan prihoda i rashoda, u skladu sa zakonom, kao i drugi subjekti kojima se sredstva opredjeljuju odlukom o budžetu opštine;

- 17) **samostalne potrošačke jedinice** su potrošačke jedinice koje su, u skladu sa posebnim zakonom, funkcionalno i operativno nezavisne u vršenju zakonom utvrđenih nadležnosti, i nad čijim radom i trošenjem sredstava druga potrošačka jedinica ne vrši nadzornu funkciju;
- 18) **javne ustanove** su neprofitna pravna lica koja osniva država ili opština posebnim aktom o osnivanju u skladu sa zakonom, radi pružanja usluga od javnog interesa u oblastima obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, kulture i drugim oblastima utvrđenim zakonom;
- 19) **opšti nivo države** su: prema pravilima ESA metodologije, centralni nivo države, lokalni nivo države i drugi podsektori;
- 20) **centralni nivo države** su: državni organi i organi državne uprave koji se finansiraju iz budžeta države, kao i pravna lica i privredna društva koja su pod upravljačkom kontrolom države, a koja se u skladu sa ESA metodologijom, klasifikuju u podsektor centralne države;
- 21) **lokalni nivo** su: organi opštine, pravna lica i privredna društva koja su pod upravljačkom kontrolom opštine, a koja se, u skladu sa ESA metodologijom, klasifikuju u podsektor lokalne države
- 22) **državni dug** je dug centralnog nivoa države;
- 23) **javni dug** je dug centralnog i lokalnog nivoa, odnosno opšteg nivoa države;
- 24) **otplata duga** su transakcije koje se odnose na otplatu dugoročnih i kratkoročnih, domaćih i stranih kredita i dužničkih hartija od vrijednosti, garancija i neizmirenih obaveza iz prethodnih godina;
- 25) **javni sektor** su organi državne uprave, opštine, javne ustanove, nezavisna regulatorna tijela, privredna društva i pravna lica u kojima država ili opštine imaju većinski vlasnički udio i druga pravna lica koja potpadaju pod javni sektor u smislu Zakona o računovodstvu u javnom sektoru;
- 26) **nezavisna regulatorna tijela** su javne institucije osnovane posebnim zakonom radi obavljanja regulatornih funkcija u pojedinim sektorim, u skladu sa zakonom.
- 27) **transferni zajam** je oblik pozajmicakoji je Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) primila od drugog zajmodavca radi davanja pozajmice krajnjim korisnicima zajma;
- 28) **državna garancija** je garancija koju izdaje Vlada u svrhu obezbjeđenja otplate obaveza po osnovu kreditnih ugovora ili dužničkih hartija od vrijednosti korisnika državne garancije;
- 29) **unakrsni valutni svop** je finansijski derivat, odnosno oblik sporazuma između dvije strane o razmjeni plaćanja kamata i glavnice denominovane u dvije različite valute, tokom određenog vremenskog perioda;
- 30) **amatni svop** je finansijski derivat, odnosno oblik sporazuma između dvije strane o razmjeni jednog toka plaćanja kamata za drugi, tokom određenog vremenskog perioda;
- 31) **finansijski derivat** je finansijski instrument čija vrijednost proističe iz vrijednosti i karakteristika drugog finansijskog instrumenta;

- 32) **višegodišnji izdaci** su izdaci čija je obaveza plaćanja utvrđena zakonom i ugovorima za period duži od jedne fiskalne godine;
- 33) **plaćanja** su novčane transakcije usljed kojih dolazi do smanjenja salda na bankarskom računu;
- 34) **ugovorena obaveza** je preuzeta obaveza kojom se rezervišu sredstva za isplatu isporučenih dobara i usluga;
- 35) **bankarski račun** je račun za primanje, plaćanje i prenos novčanih sredstava, u skladu sa zakonom;
- 36) **budžetski izvršilac** je lice koje je odgovorno za izvršenje budžeta potrošačke jedinice, odnosno lice koje budžetski izvršilac ovlasti za upravljanje i raspolaganje državnim novcem;
- 37) **transfer** je plaćanje ili prenos prava svojine, bez činjenja odgovarajuće protivusluge;
- 38) **opšti prihodi** su prihodi kojima se finansira javna potrošnja i kojima zakonom nije unaprijed utvrđena namjena;
- 39) **namjenski prihodi** su prihodi kojima se finansira javna potrošnja i kojima je zakonom unaprijed utvrđena namjena;
- 40) **Sopstvena sredstva Evropske unije** su sredstva koja Crna Gora uplaćuje u budžet Evropske unije, u skladu sa propisima Evropske unije o sistemu sopstvenih sredstava;
- 41) **sopstveni prihodi** su prihodi koje potrošačka jedinica ostvari vršenjem sopstvene djelatnosti ili pružanjem usluga.
- 42) **donacija** je primitak ostvaren bez naknade ili protivusluge od strane pravnog ili fizičkog lica;
- 43) **Sistem za zaštitu finansijskih interesa Evropske unije** (AFCOS sistem) je sistem u okviru kojeg se osigurava koordinacija zakonodavnih, administrativnih i operativnih aktivnosti u cilju zaštite finansijskih interesa Evropske unije i neposredna saradnja sa Evropskom kancelarijom za borbu protiv prevara (OLAF)-om;
- 44) **fiskalni rizici** su kratkoročna ili srednjoročna potencijalna odstupanja fiskalnih varijabli od njihovih projektovanih vrijednosti;
- 45) **Kapitalnim projekatom** smatra se izrada tehničke i projektne dokumentacije za potrebe izgradnje infrastrukturnih objekata od javnog interesa, kupovina objekata, kupovinu ili obezbjeđivanje zemljišta za potrebe izgradnje infrastrukturnih objekata od javnog interesa, izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija infrastrukturnih objekata od javnog interesa, nabavka kapitalne opreme koja se evidentira kao osnovno sredstvo.
- 46) **javna investicija** je ulaganje javnih sredstava potrošačkih jedinica, javnih ustanova i privrednih društava u većinskom vlasništvu države, odnosno opštine, u dugotrajnu imovinu koja se koristi duže od jedne godine i doprinosi ekonomskom i društvenom razvoju;
- 47) **ESA metodologija** je Evropski sistem nacionalnih i regionalnih računa u Evropskoj uniji;

- 48) **potencijalna obaveza**" je moguća obaveza Države, opštine ili subjekta javnog sektora koja može nastati u zavisnosti od nastupanja ili nenastupanja budućeg događaja, uključujući garancije, javno-privatna partnerstva, koncesije, sudske sporove, obaveze javnih preduzeća i druge fiskalne rizike;
- 49) **neto rashodi** su izdaci opšteg nivoa države umanjeni za izdatke za kamate, izdatke finansirane iz fondova Evropske unije i pripadajuće nacionalno sufinansiranje, cikličnu komponentu izdataka za nezaposlenost i jednokratne i druge privremene mjere, korigovani za efekte diskrecionih mjera na prihodnoj strani;
- 50) **putanja neto rashoda** je najviša godišnja stopa rasta neto rashoda opšteg nivoa države utvrđena Fiskalnom strategijom, za opšti nivo države i po podsektorima opšteg nivoa države, za svaku fiskalnu godinu perioda važenja Strategije;
- 51) **poreski rashodi** su prihodi kojih se država ili opština odriče po osnovu poreskih oslobođenja, olakšica, odbitaka, sniženih stopa, odlaganja i drugih preferencijalnih poreskih mjera koje umanjuju prihode u odnosu na referentni poreski sistem;
- 52) **javna sredstva** su svi prihodi, primici, donacije, sredstva fondova Evropske unije, krediti, sredstva budžetske podrške, sopstveni i namjenski prihodi i druga finansijska sredstva koja prikupljaju, drže i troše, odnosno kojima upravljaju subjekti javnog sektora.

Fiskalni principi

Član 4

Budžetski sistem zasniva se na principima jedinstva, sveobuhvatnosti, jednogodišnjosti, srednjoročne fiskalne održivosti, transparentnosti, odgovornosti, efikasnosti, ekonomičnosti, efektivnosti i zakonitosti u planiranju, izvršenju, računovodstvu, izvještavanju i nadzoru javnih sredstava.

Računovodstvo, unutrašnja kontrola, interna revizija i finansijsko upravljanje u javnom sektoru sprovode se u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju oblast računovodstva u javnom sektoru i unutrašnju finansijsku kontrolu u javnom sektoru.

Fiskalna transparentnost

Član 5

Ministarstvo, nadležni organ opštine i drugi nadležni organi objavljuju, u rokovima propisanim ovim zakonom ili istovremeno sa dokumentom na koji se odnose, ključne fiskalne dokumente, izvještaje i podatke pripremljene u skladu sa ovim zakonom, uključujući predloge budžeta, usvojene budžete, izvještaje o izvršenju budžeta, završne račune, izvještaje o javnom dugu, izjave o fiskalnim rizicima, izvještaje o poreskim rashodima i mišljenja Fiskalnog savjeta, osim ako je zakonom drukčije propisano.

II. SADRŽAJ, EVIDENCIJA I UPRAVLJANJE BUDŽETOM

Period važenja

Član 6

Budžet se donosi za fiskalnu godinu i važi u godini za koju je donesen.

Fiskalna godina je kalendarska godina.

Struktura budžeta

Član 7

Budžet sadrži tekući budžet, budžete državnih fondova, kapitalni budžet, budžetsku rezervu i transakcije finansiranja.

Budžet opštine sadrži tekući budžet, kapitalni budžet, budžetsku rezervu i transakcije finansiranja

Tekući budžet je plan namijenjen za finansiranje redovne djelatnosti,.

Tekući budžet koji se koristi kao osnov za obračun procentualne raspodjele sredstava potrošačkim jedinicama u skladu sa zakonom, ne obuhvata izdatke za sopstvena sredstva Evropske unije, izdatke koji se finansiraju iz fondova Evropske unije, izdatke koji se finansiranju iz donacija i kredita i izdatke po osnovu kamatu.

Budžet državnih fondova je procjena godišnjih primitaka i izdataka državnih fondova za zdravstveno i socijalno osiguranje, povraćaj oduzetih imovinskih prava i obeštećenje i zaštitu prava zaposlenih po osnovu rada.

Kapitalni budžet je plan realizacije kapitalnih projekata koji se odnosi na period od godinu dana ili na period duži od godinu dana kojim se povećava vrijednost nefinansijske imovine.

Za neplanirane, nedovoljno planirane, hitne i vanredne izdatke tokom fiskalne godine koriste se sredstva budžetske rezerve.

Transakcije finansiranja su primici i izdaci koji ne ulaze u obračun budžetskog rezultata.

Izdaci moraju biti uravnoteženi sa primicima.

Budžet opštine obuhvata tekući budžet, kapitalni budžet, budžetsku rezervu i transakcije finansiranja.

Sva javna sredstva, uključujući sopstvene prihode, namjenske prihode, donacije, sredstva Evropske unije, kredite i sredstva budžetske podrške, planiraju se, evidentiraju, izvršavaju i o njima se izvještava u okviru budžetskog sistema u skladu sa ovim zakonom, nezavisno od konkretnog izvora finansiranja ili načina upravljanja.

Primici

Član 8

Primici obuhvataju:

- 1) tekuće primitke (poreze, doprinose, takse, naknade i druge prihode);
- 2) primitke od prodaje imovine;
- 3) primitke od naplate datih pozajmica i kredita;
- 4) donacije, sredstva Evropske unije, sredstva budžetske podrške i druge grantove i transfere;;
- 5) pozajmice i kredite (domaće i strane);
- 6) druge primitke, u skladu sa zakonom.

Izdaci

Član 9

Izdaci obuhvataju:

- 1) tekuće izdatke za: bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, ostala lična primanja, materijal i usluge, tekuće održavanje, kamate, rentu, subvencije i druge izdatke;
- 2) transfere za socijalnu zaštitu;
- 3) transfere institucijama, pojedincima, nevladinom sektoru i javnom sektoru;
- 4) kapitalne izdatke za nabavku i investiciono održavanje finansijske i nefinansijske imovine;
- 5) date pozajmice i kredite;
- 6) otplate dugova;
- 7) druge izdatke, u skladu sa zakonom.

Budžetske klasifikacije

Član 10

Primici, izdaci, ugovorene obaveze, neizmirene obaveze, finansijska imovina, obaveze i transakcije finansiranja evidentiraju se, prate i o njima se izvještava u skladu sa budžetskom klasifikacijom, koristeći budžetsku klasifikaciju tokom budžetskog ciklusa, kako u postupku planiranja, tako i u postupku izvršenja.

Primici i izdaci finansirani iz fondova Evropske unije, donacija, kredita, sredstava budžetske podrške i drugih namjenskih izvora evidentiraju se u skladu sa stavom 1 ovog člana i po izvoru finansiranja i, gdje je primjenljivo, po sporazumu o finansiranju.

Budžetska klasifikacija iz stava 1 ovog člana obuhvata ekonomsku, organizacionu, programsku i funkcionalnu klasifikaciju.

Sistem budžetske klasifikacije omogućava evidentiranje i izvještavanje o primicima i izdacima, ugovorenim obavezama, neizmirenim obavezama, plaćanjima, finansijskoj imovini i obavezama.

Način izrade i sadržaj budžetskih klasifikacija, koje se primjenjuje u postupku planiranja i izvršenja zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove budžeta (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Predlagač propisa i drugih akata

Član 11

Predlagač zakona, drugog propisa ili strateškog dokumenta, koji se dostavlja na odlučivanje Skupštini, Vladi, ili nadležnom organu opštine, dužan je da, u postupku predlaganja utvrdi procjenu fiskalnog uticaja predloženog zakona, drugog propisa ili strateškog dokumenta na budžet države, odnosno budžet opštine.

Procjena fiskalnog uticaja predloženog zakona, drugog propisa ili strateškog dokumenta mora sadržati:

- 1) procjenu uticaja predloga na primitke i izdatke budžeta na godišnjem nivou i u srednjem roku i, gdje je relevantno, na putanju neto rashoda, kriterijume fiskalne odgovornosti, javni dug, potencijalne obaveze, poreske rashode i dugoročnu fiskalnu održivost;
- 2) predlog izvora finansiranja za eventualno povećanje izdataka budžeta, odnosno za način na koji će se nadomjestiti projektovano smanjenje primitaka budžeta;
- 3) mišljenje Ministarstva o uticaju predloga na budžet države, odnosno, za akt o kojem odlučuje nadležni organ opštine, mišljenje tog organa o njegovom uticaju na budžet opštine.

Predlagač je u obavezi da podnese zahtjev Fiskalnom savjetu Crne Gore, radi davanja mišljenja o uticaju predloga na stabilnost javnih finansija i primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti za predlog zakona čiji je predlagač poslanik, odnosno grupa poslanika.

Fiskalni savjet Crne Gore dužan je da u roku od 15 radnih dana, od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana dostavi mišljenje predlagaču sa aspekta svojih nadležnosti, odnosno dostavi obavještenje da se neće izjašnjavati o dostavljenom predlogu.

Ako potrošačka jedinica donosi propis iz nadležnosti te potrošačke jedinice o kojem ne odlučuju Skupština, Vlada ili nadležni organ opštine iz stava 1 ovog člana, a koji ima fiskalni uticaj na budžet države, odnosno budžet opštine, u obavezi je da pripremi procjenu fiskalnog uticaja iz stava 2 ovog člana i prije donošenja akta pribavi saglasnost Ministarstva, odnosno nadležnog organa opštine, sa aspekta uticaja na budžet države, odnosno budžet opštine.

Ako se predlogom zakona, drugim propisom ili strateškom dokumentom predviđa ukidanje ili reorganizacija potrošačke jedinice, predlagač je dužan da predlogom zakona, drugim propisom ili strateškom dokumentom definiše preson nadležnosti, odnosno potrošačku jedinicu koja je pravni sljedbenik ukunute potrošačke jedinice, kao i uredi raspolaganje finansijskim sredstavima.

Predlog iz stava 1 ovog člana ne mogu razmatrati Vlada, Skupština ili nadležni organ opštine ako uz njega nijesu priloženi potpuna procjena fiskalnog uticaja i mišljenje iz stava 2 tačka 3 ovog člana.

Amandmani na predloge zakona ili drugih akata podnijeti tokom postupka pred Skupštinom koji mogu imati fiskalni uticaj dostavljaju se uz procjenu fiskalnog uticaja Ministarstvu i, ako je fiskalni uticaj značajan, Fiskalnom savjetu na mišljenje prije donošenja odluke.

Uravnoteženje budžeta

Član 12

Ako u toku fiskalne godine dođe do povećanja ili smanjenja primitaka ili izdataka u odnosu na inicijalni plan, može se pripremiti predlog za uravnoteženje budžeta.

Uravnoteženje budžeta vrši se izmjenama i dopunama budžeta, na način i po postupku propisanom za donošenje budžeta.

Uravnoteženje budžeta treba da bude usklađeno sa putanjom neto rashoda i kriterijumima fiskalne odgovornosti

Ako predloženo uravnoteženje budžeta odstupa od putanje neto rashoda i kriterijumima fiskalne odgovornosti, Vlada Skupštini dostavlja izjavu o odstupanju u kojoj obrazlaže razloge odstupanja, njegov fiskalni uticaj, uticaj na javni dug, kao i mjere i dinamiku za ponovno uspostavljanje usklađenosti u srednjem roku.

Predlog uravnoteženja budžeta iz stava 1 ovog člana Vlada dostavlja Fiskalnom savjetu Crne Gore na mišljenje.

Fiskalni savjet Crne Gore dužan je da u roku od 10 radnih dana od dana prijema predloga iz stava 3 ovog člana dostavi mišljenje Vladi i Skupštini.

Uravnoteženje budžeta opštine vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje lokalne samouprave.

Konsolidovani račun trezora

Član 13

Konsolidovani račun trezora, u smislu ovog zakona, obuhvata sve račune otvorene kod Centralne banke koji služe za prikupljanje primitaka budžeta i izvršenje izdataka budžeta, kao i devizne račune na kojima se evidentiraju primici budžeta koji se prenose na glavni račun trezora i izdaci budžeta koji se prenose sa glavnog računa trezora, pri čemu su korisnici budžeta dužni da obezbijede da stanje na tim računima na kraju fiskalne godine bude jednako nuli.

Konsolidovani račun trezora ustanovljava se i vodi u Ministarstvu i u organu opštine nadležnom za poslove finansija.

Zabranjeno je plaćanje izdataka sa konsolidovanog računa trezora koji nijesu odobreni zakonom o budžetu države za fiskalnu godinu (u daljem tekstu: zakon o budžetu države).

Kada je na konsolidovani račun trezora povraćen novac, koji je prethodno evidentiran kao izdatak, takva transakcija će se poništiti.

Način poništavanja transakcija iz stava 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Bankarski račun i izvještavanje

Član 14

Ministarstvo izdaje nalog za otvaranje, vođenje, izvještavanje i zatvaranje bankarskih računa potrošačkih jedinica budžeta države i računa koji se koriste za naplatu, držanje, prenos i plaćanje javnih prihoda i drugih javnih sredstava države i opština.

Potrošačka jedinica budžeta države može otvoriti, voditi ili koristiti bankarski račun za javna sredstva samo uz prethodno odobrenje Ministarstva i samo ako je račun upisan u registar bankarskih računa koji vodi Ministarstvo.

Ministarstvo vodi registar bankarskih računa koje otvaraju ili koriste potrošačke jedinice budžeta države za naplatu, držanje, prenos ili plaćanje javnih sredstava, uključujući račune koji se koriste za sopstvene prihode, namjenske prihode, donacije, sredstva Evropske unije, kredite i sredstva budžetske podrške.

Opštine vode evidenciju i dostavljaju Ministarstvu podatke o bankarskim računima koji se koriste za naplatu, držanje, prenos ili plaćanje javnih sredstava opštine, na način koji propisuje Ministarstvo.

Banka je dužna da račune potrošačkih jedinica budžeta države iz stava 1 ovog člana vodi pod posebnom oznakom „državni“.

Budžetski izvršilac upravlja i raspolaže sredstvima raspoređenim budžetom i sredstvima na odobrenim računima, i izvještava o ostvarenim primicima i izvršenim izdacima, u skladu sa ovim zakonom, zakonom o budžetu države, odlukom o budžetu opštine i zakonom kojim se uređuje interna finansijska kontrola u javnom sektoru.

Ministarstvo propisuje način i uslove otvaranja, vođenja, izvještavanja, registrovanja, usaglašavanja i zatvaranja državnih bankarskih računa, sadržaj i način vođenja registra iz stava 3 ovog člana i način dostavljanja podataka iz stava 4 ovog člana.

Ugovor o bankarskim poslovima

Član 15

Ministarstvo zaključuje ugovor sa Centralnom bankom Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) o obavljanju bankarskih poslova u ime države.

Opštine i nezavisna regulatorna tijela zaključuju ugovor sa Centralnom bankom ili poslovnom bankom o obavljanju bankarskih poslova.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, radi ostvarivanja funkcije organa, Ministarstvo i potrošačka jedinica mogu, u skladu sa ovim članom, zaključiti ugovor o obavljanju bankarskih poslova sa poslovnim bankom rezidentom u državi, zavisno od uslova na tržištu.

Izuzetno od st. 1, 2 i 3 ovog člana, budžetski izvršilac može, uz prethodnu saglasnost Ministarstva o opravdanosti otvaranja računa, otvoriti račun kod nerezidentne banke van države, radi prenosa ostvarenih primitaka i radi ostvarivanja funkcije organa, kada se oni ne mogu izvršiti preko računa banke rezidenta u državi.

Bankarski računi otvoreni ili korišćeni na osnovu st. 3 i 4 ovog člana koriste se samo za odobrenu namjenu, upisuju se u registar iz člana 14 ovog zakona i podliježu izvještavanju i usaglašavanju u skladu sa ovim zakonom.

Kada prestane razlog za otvaranje ili korišćenje takvog računa, budžetski izvršilac zatvara račun i preostali saldo prenosi na konsolidovani račun trezora, osim ako je međunarodnim ugovorom ili sporazumom o finansiranju drukčije propisano.

Odlaganje naplate

Član 16

Ministarstvo, u skladu sa propisom Vlade, može odložiti naplatu poreskih i neporeskih potraživanja koja pripadaju budžetu države, odobriti plaćanje u ratama i kapitalizovati poreska i neporeska potraživanja za namjene regionalnog razvoja, restrukturiranje privrednih subjekata, kao i za druge namjene.

Evidencija iz stava 1 ovog člana se dostavlja uz predlog zakona o završnom računu budžeta države.

Propisom iz stava 1 ovog člana utvrđuje se način vođenja evidencije i uslovi za odlaganje naplate poreskih i neporeskih potraživanja i kapitalizacije poreskih i neporeskih potraživanja koja pripadaju budžetu države..

Predlog propisa iz stava 1 ovog člana prijavljuje se organu nadležnom za kontrolu dodjele državne pomoći.

Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju na odložena poreska i neporeska potraživanja koja pripadaju budžetu opštine, o čemu odlučuje nadležni organ opštine, u skladu sa propisom nadležnog organa opštine.

Izuzetno od stava 1 ovog člana potrošačke jedinice su dužne da vode evidenciju o poreskim i neporeskim potraživanjima.

Slobodna sredstva

Član 17

Ministarstvo može slobodna sredstva sa konsolidovanog računa trezora investirati kao:

1) depozite kod Centralne banke ili druge rezidentne banke sa niskim kreditnim rizikom, denominovane u eurima ili drugoj valuti;

2) državne hartije od vrijednosti ili druge vrste hartija od vrijednosti sa niskim kreditnim rizikom, denominovane u eurima ili drugoj valuti.

Slobodna sredstva sa konsolidovanog računa trezora investiraju se u skladu sa principima sigurnosti, likvidnosti i prinosa, tim redoslijedom, i u okviru limita rizika koje propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo u završnom računu izvještava o investiranju slobodnih sredstava, uključujući salda, instrumente, ročnosti, ostvareni prihod i izloženost riziku.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na slobodna sredstva budžeta opštine, o čijem investiranju odlučuje nadležni organ opštine, a izvještaj o investiranju sastavni je dio završnog računa budžeta opštine.

Suficit, odnosno deficit

Član 18

Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit predstavlja razliku između primitaka i izdataka, umanjenu za transakcije finansiranja.

Transakcije finansiranja su primici od pozajmica, primljenih transfera, primitaka od prodaje finansijske imovine i primitke od naplate datih pozajmica i kredita i izdaci za otplatu glavnice u zemlji i inostranstvu po osnovu duga nastalog uzimanjem kredita ili emitovanjem hartija od vrijednosti, izdaci za kupovinu hartija od vrijednosti i izdaci po osnovu datih pozajmica i kredita;

Budžetski gotovinski suficit, odnosno deficit koriguje se za iznos promjene neto neizmirenih obaveza iz prethodnih godina koje nemaju karakter pozajmica.

Promjena neto neizmirenih obaveza iz prethodnih godina prikazuje se kao razlika stanja neizmirenih obaveza na početku i na kraju fiskalnog perioda.

Primarni budžetski gotovinski suficit je budžetski gotovinski suficit, umanjen za izdatke po osnovu kamata.

Upotreba suficita i izvori finansiranja deficita

Član 19

Zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine, utvrđuje se upotreba budžetskog gotovinskog suficita, kao i izvori finansiranja budžetskog gotovinskog deficita.

Budžetski gotovinski deficit finansira se uzimanjem dugoročnih i kratkoročnih pozajmica iz domaćih i inostranih izvora, emisijom dugoročnih i kratkoročnih hartija od vrijednosti i iz drugih izvora finansiranja.

Izvori finansiranja budžetskog gotovinskog deficita moraju biti usklađeni sa Fiskalnom strategijom, srednjoročnim budžetskim okvirom, Strategijom upravljanja dugom i kriterijumima fiskalne odgovornosti.

Kratkoročno zaduživanje i hartije od vrijednosti iz stava 2 ovog člana mogu se koristiti i radi obezbjeđenja likvidnosti budžeta, za period ne duži od dvanaest mjeseci, nezavisno od limita godišnjeg povećanja duga utvrđenog zakonom o budžetu države.

Kratkoročno zaduživanje i hartije od vrijednosti koji se koriste za održavanje likvidnosti budžeta ne mogu se koristiti za finansiranje izdataka koji nijesu odobreni zakonom o budžetu države i o njima se izvještava u završnom računu, uključujući njihov iznos, dospijeće, povjerioca, namjenu i status otplate.

Budžetski gotovinski suficit može se koristiti za prijevremenu otplatu duga i obavezno se iskazuje u završnom računu budžeta države.

Evidencija primitaka i izdataka opština

Član 20

Evidentiranje primitaka i izdataka budžeta opštine vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona kojima se uređuje evidentiranje budžeta države.

Odgovorno lice u opštini upravlja budžetom opštine na način utvrđen odredbama ovog zakona kojima se uređuje upravljanje budžetom države.

III. FISKALNA POLITIKA I ODGOVORNOST

Fiskalna strategija

Član 21

Fiskalnu strategiju za period od 4 godine, na predlog Vlade, donosi Skupština.

Predlog Fiskalne strategije ili izmjena Fiskalne strategije utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, i dostavlja na mišljenje Fiskalnom savjetu Crne Gore.

Fiskalni savjet dužan je da u roku od 15 radnih dana od dana prijema predloga zakona iz stava 1 ovog člana dostavi mišljenje Vladi i Skupštini.

Fiskalna strategija sadrži srednjoročne ciljeve fiskalne politike, makroekonomske pretpostavke, kriterijume fiskalne odgovornosti, projekcije primitaka, izdataka, budžetskog suficita, odnosno deficita i javnog duga, putanju neto rashoda za nivo opšte države i njegove podsektore, fiskalne rizike, značajne reforme i investicije sa fiskalnim uticajem i, po potrebi, mjere za fiskalnu konsolidaciju, smanjenje duga ili korekciju odstupanja od kriterijuma fiskalne odgovornosti ili putanje neto rashoda..

Fiskalna strategija može utvrditi operativni cilj javnog duga i budžetskog deficita niži od kriterijuma iz [člana 23](#) ovog zakona, sa putanjom prilagođavanja i pragovima upozorenja, radi obezbjeđenja fiskalnog prostora za djelovanje u slučaju šokova;

Fiskalna strategija je osnov za pripremu Smjernica makroekonomske i fiskalne politike, Srednjoročnog budžetskog okvira i godišnjeg zakona o budžetu.

Metodologiju obračuna neto rashoda iz stava 3 ovog člana, uključujući način utvrđivanja ciklične komponente, jednokratnih i privremenih mjera i efekata diskrecionih mjera na prihodnoj strani, korekciju za promjenu stanja neizmirenih obaveza, kao i način iskazivanja neto rashoda u skladu sa ESA metodologijom, propisuje Ministarstvo.

Vlada Skupštini, uz predlog zakona o završnom računu budžeta države, dostavlja izvještaj o sprovođenju Fiskalne strategije, uključujući napredak u ostvarivanju srednjoročnih ciljeva fiskalne politike, usklađenost sa kriterijumima fiskalne odgovornosti, sprovođenje putanje neto rashoda, kretanje javnog duga, značajne fiskalne rizike i sprovođenje mjera fiskalne politike.

Smjernice makroekonomske i fiskalne politike

Član 22

Na osnovu Fiskalne strategije iz [člana 19](#) ovog zakona Ministarstvo priprema Predlog Smjernica makroekonomske i fiskalne politike.

Ako Skupština nije donijela Fiskalnu strategiju iz [člana 19](#) ovog zakona, Ministarstvo priprema Predlog Smjernica makroekonomske i fiskalne politike koje se baziraju na postojećim zakonskim rješenjima i tekućim politikama.

Predlog smjernica iz stava 1 ovog člana Ministarstvo dostavlja Fiskalnom savjetu Crne Gore na mišljenje.

Fiskalni savjet ocjenjuje i daje mišljenje o vjerodostojnosti makroekonomskih i fiskalnih projekcija na kojima se zasnivaju Smjernice, njihovoj usklađenosti sa najnovijim raspoloživim podacima i sa projekcijama Evropske komisije i drugih nezavisnih institucija, kao i o adekvatnosti prateće procjene fiskalnih rizika. Mišljenje se objavljuje.

Fiskalni savjet Crne Gore dužan je da u roku od 10 radnih dana od dana prijema predloga iz stava 3 ovog člana, Ministarstvu dostavi mišljenje.

Na predlog Ministarstva, Vlada donosi Smjernice makroekonomske i fiskalne politike.

Smjernice makroekonomske i fiskalne politike iz stava 5 ovog člana donose se na godišnjem nivou i sadrže: srednjoročne strateške ciljeve ekonomske i fiskalne politike, osnovne makroekonomske i fiskalne pokazatelje i trogodišnje projekcije, trogodišnje projekcije izdataka shodno tekućim politikama i procjenjeni fiskalni prostor za finansiranje novih politika, stanje i projekcije javnog duga i državnih garancija, primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti i druge relevantne informacije.

Makroekonomski i fiskalni pokazatelji i trogodišnje projekcije iz stava 6 ovog člana se prikazuju komparativno sa posljednjim dostupnim projekcijama Evropske komisije i, po potrebi, drugih nezavisnih institucija, uz dodatno obrazloženje u slučaju značajnih odstupanja.

Srednjoročni budžetski okvir

Član 23

Srednjoročni budžetski okvir (u daljem tekstu „SBO“) donosi Vlada, na predlog Ministarstva, na osnovu Smjernica makroekonomske i fiskalne politike iz [člana 20](#) ovog zakona i Fiskalne strategije iz [člana 19](#) ovog zakona.

SBO sadrži:

- 1) Projekcije osnove izdataka u srednjem roku, odnosno projekcije izdataka koji ne uključuju izdatke za nove politike;
- 2) Pregled potrošnje po programskoj strukturi sa projekcijom izdataka za nove politike ili izmjene u politikama i njihov uticaj na potrošnju u srednjem roku;
- 3) Limite potrošnje iz [člana 25](#) ovog zakona sa pregledom po potrošačkim jedinicama na nivou grane organizacione klasifikacije;
- 4) putanju neto rashoda za period koji obuhvata srednjoročni budžetski okvir i prikaz usklađenosti projekcija izdataka budžeta države i limita potrošnje sa putanjom utvrđenom za centralni nivo države;
- 5) primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti;
- 6) procjenu fiskalnih rizika, uključujući potencijalne obaveze koje mogu imati značajan uticaj na budžet;
- 7) prikaz usklađenosti projekcija izdataka budžeta države i limita potrošnje sa putanjom neto rashoda utvrđenom Fiskalnom strategijom za centralni nivo države, sa obračunom neto rashoda budžeta države za svaku godinu perioda SBO-a;
- 8) pregled odstupanja projekcija u odnosu na Fiskalnu strategiju i prethodni Srednjoročni budžetski okvir, sa obrazloženjem uzroka odstupanja razvrstanih na promjene makroekonomskih pretpostavki, promjene projekcija i efekte mjera fiskalne politike;
- 9) Informacije o učinku programa — ciljevi, indikatori i ostvareni rezultati — radi ocjene efikasnosti i efektivnosti potrošnje i prioritizacije budžetskih sredstava.

Procjena fiskalnih rizika iz stava 2 ovog člana uključuje, u mjeri u kojoj je to moguće, i makrofiskalne rizike od klimatskih promjena, kao i informacije o potencijalnim obavezama koje mogu imati značajan uticaj na budžet, uključujući potencijalne obaveze i fiskalne troškove povezane sa elementarnim nepogodama i klimatskim promjenama, na osnovu transparentne metodologije.

Izuzetno, ako Skupština nije donijela Fiskalnu strategiju iz [člana 19](#) ovog zakona, odnosno Vlada nije donijela Smjernice iz [člana 20](#) ovog zakona, SBO ne sadrži projekcije izdataka za nove politike iz stava 2 tačka 2 ovog člana.

Potrošačka jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije u postupku pripreme SBO, planira i koordinira planiranje predloga novih politika ili izmjene postojećih politika potrošačkih jedinica

nad kojima vrši nadzor i podnosi predlog Ministarstvu na obrascu koji propisuje Ministarstvo ili posredstvom informacionog sistema Ministarstva za upravljanje budžetom.

SBO se, nakon donošenja, dostavlja Fiskalnom savjetu Crne Gore, koji mišljenje na SBO dostavlja Vladi i Skupštini i objavljuje na svojoj internet stranici u roku od 15 radnih dana od dana prijema.

Bliži sadržaj, nadležnosti potrošačkih jedinica i način pripreme SBO, propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Ministarstvo, na osnovu propisa iz stava 8 ovog člana, potrošačkim jedinicama izdaje stručno uputstvo za pripremanje SBO.

Planiranje fiskalne politike

Član 24

Fiskalna politika planira se na način da se teži ostvarenju sljedećih fiskalnih ciljeva:

- 1) ostvarenje primarnog gotovinskog suficita;
- 2) nivo tekućih izdataka i transfera u okviru nivoa tekućih prihoda i donacija;
- 3) odgovorno upravljanje javnim dugom uz primjenu pravila struke;
- 4) dugoročna fiskalna održivost i odgovorno upravljanje javnim finansijama;
- 5) održavanje rasta neto rashoda u skladu sa putanjom neto rashoda.

Fiskalna pravila

Član 25

Planiranje i izvršenje budžeta vrši se u skladu sa sljedećim kriterijumima:

- 1) deficit opšteg nivoa države, koji se izračunava u skladu sa ESA metodologijom, neće biti veći od 3% bruto domaćeg proizvoda (u daljem tekstu: BDP) po tržišnim cijenama;
- 2) javni dug, koji se izračunava u skladu sa ESA metodologijom, neće biti veći od 60% BDP-a po tržišnim cijenama.

Putanja neto rashoda iz stava 1 tačka 3 ovog člana predstavlja osnov za utvrđivanje gornjih granica rashoda.

Nivoi budžetskog suficita ili deficita i javnog duga utvrđuju se godišnjim zakonom o budžetu države.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, privremeno odstupanje od utvrđenih kriterijuma dozvoljeno je ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

1. nastupio je vanredni događaj van kontrole Vlade, uključujući ozbiljan ekonomski poremećaj, elementarnu nepogodu ili veći ekološki udes, epidemiju ili vanredno stanje u oblasti javnog zdravlja, ratno ili vanredno stanje, ozbiljnu prijetnju

nacionalnoj bezbjednosti, mjeru podrške finansijskom sektoru neophodnu za očuvanje finansijske stabilnosti, masovni migrantski ili humanitarni talas, odnosno drugi vanredni događaj sa značajnim fiskalnim uticajem koji se nije mogao razumno predvidjeti;

2. okolnosti imaju značajan fiskalni uticaj na javne finansije;
3. odstupanje ne ugrožava fiskalnu održivost u srednjem roku.

Vlada utvrđuje postojanje uslova iz stava 4 ovog člana aktom kojim se određuju razlozi, procijenjeni fiskalni uticaj i očekivano trajanje odstupanja. Odstupanje može trajati najduže jednu fiskalnu godinu i može se produžiti na isti način.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, privremeno odstupanje može se dozvoliti i za povećanje rashoda za odbranu u skladu sa međunarodnim obavezama i standardima kolektivne bezbjednosti, uz ispunjenje svih sljedećih uslova:

1. odstupanje se odnosi isključivo na povećanje rashoda za odbranu u odnosu na referentni nivo utvrđen Fiskalnom strategijom;
2. maksimalno dozvoljeno godišnje odstupanje i njegovo trajanje utvrđuju se Fiskalnom strategijom, uzimajući u obzir srednjoročnu fiskalnu održivost;
3. odstupanje ne ugrožava fiskalnu održivost u srednjem roku.

Fiskalna konvergencija i sanacija deficita

Član 26

Radi otklanjanja rizika od nestabilnosti javnih finansija, ako javni dug pređe 60% BDP-a, Fiskalna strategija iz [člana 19](#) ovog zakona obavezno sadrži plan fiskalne konvergencije kojim se osigurava silazna putanja javnog duga u srednjem roku.

Plan fiskalne konvergencije sadrži godišnje fiskalne ciljeve, mjere fiskalne politike, očekivani uticaj mjera na budžetski suficit ili deficit, javni dug i putanju neto rashoda, kao i vremenski okvir za postizanje usklađenosti sa kriterijumima fiskalne odgovornosti.

Ako u toku fiskalne godine dođe do strukturnih poremećaja koji mogu imati negativne efekte na utvrđeni nivo suficita, odnosno deficita opšteg nivoa države, zaduživanje poutanju neto rashoda iz [člana 25](#) ovog zakona u srednjem roku, Vlada je dužna da:

- 1) izvrši analizu negativnih efekata na utvrđeni nivo deficita opšteg nivoa države i javnog duga
- 2) pripremi izmjenu Fiskalne strategije, osim u uslovima iz [člana 23](#) stav 3 i 4, kojom se definišu mjere fiskalne politike za sanaciju deficita opšteg nivoa države iz [člana 17](#) ovog zakona

Limit potrošnje

Član 27

Maksimalan nivo budžetskih izdataka u postupku planiranja zakona o budžetu države određuje se limitom potrošnje iz [člana 21](#) stav 2 ovog zakona.

Limit potrošnje utvrđuje se kao zbir limita potrošnje potrošačkih jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije u okviru tekućeg budžeta, budžeta državnih fondova, kapitalnog budžeta i budžetske rezerve.

Potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije su u obavezi da u postupku planiranja budžeta države, usklade iskazane finansijske potrebe za narednu fiskalnu godinu sa limitom potrošnje iz stava 2 ovog člana. i dostave projekciju limita za dodatne dvije godine.

Limit potrošnje iz stava 2 ovog člana utvrđuje se do nivoa putanje neto rashoda centralnog nivoa države iz Fiskalne strategije.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, ako Fiskalna strategija nije donesena, odnosno ako putanja neto rashoda nije utvrđena za fiskalnu godinu za koju se Limit potrošnje utvrđuje, stopa rasta Limita potrošnje iz stava 2 ovog člana ne može biti veća od projektovane stope nominalnog rasta BDP-a, osim u slučaju projektovanog pada BDP-a za narednu fiskalnu godinu.

Obuhvat limita potrošnje

Član 28

Limit potrošnje obuhvata:

- 1) izdatke tekućeg budžeta, budžeta državnih fondova i kapitalnog budžeta i,
- 2) budžetsku rezervu.

Limit potrošnje ne obuhvata:

- 1) izdatke otplate duga i kamata za otplatu duga;
- 2) donacije iz fondova Evropske unije i druge donacije, kao i izdatke nacionalnog sufinansiranja programa i projekata koji se finansiraju iz fondova Evropske unije;
- 3) izdatke po osnovu Sopstvenih sredstava Evropske unije;
- 4) izdatke za kupovinu hartija od vrijednosti;
- 5) izdatke za date pozajmice i kredite;
- 6) izdatke otklanjanja posljedica i finansiranje materijalne štete nastale usljed elementarnih nepogoda i drugih vanrednih i nepredvidivih okolnosti, odnosno usljed više sile.

Iskazivanje limita potrošnje

Član 29

Limit potrošnje iskazuje se:

- 1) za period od tri naredne fiskalne godine;
- 2) raspodjelom na tekući budžet, budžet državnih fondova, kapitalni budžet i budžetsku rezervu;

3) raspodjelom na budžete potrošačkih jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije koji uključuje budžete potrošačkih jedinica nad kojima te potrošačke jedinice vrše nadzor;

Potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije dužne su da svoj budžet i budžete potrošačkih jedinica u okviru grane i nad kojima vrše nadzor planiraju i koordiniraju u skladu sa utvrđenim limitima potrošnje iz stava 1 tačka 3 ovog člana.

Ocjena primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti

Član 30

Fiskalni savjet Crne Gore dužan je da mišljenje na Predlog godišnjeg zakona o završnom računu budžeta, sa ocjenom primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti iz čl. [22](#) i [23](#) ovog zakona, dostavi Skupštini i Vladi do 15. septembra tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu, radi razmatranja u postupku donošenja godišnjeg zakona o završnom računu budžeta.

Radi davanja ocjene iz stava 2 ovog člana, Fiskalni savjet Crne Gore može da podnese zahtjev Ministarstvu za dobijanje dodatnih podataka o Predlogu godišnjeg zakona o završnom računu budžeta.

Podatke iz stava 3 ovog člana ili obavještenje o neposjedovanju zahtijevanih podataka Ministarstvo je dužno da dostavi Fiskalnom savjetu Crne Gore u roku od 15 radnih dana od dana prijema zahtjeva.

IV. PRIPREMA I PLANIRANJE BUDŽETA

Planiranje budžeta

Član 31

Planiranje budžeta države zasniva se na ekonomskoj i fiskalnoj politici, smjernicama makroekonomske i fiskalne politike, SBO, projekcijama ekonomskog rasta, projekcijama makroekonomske stabilnosti i drugim relevantnim informacijam.

Programski budžet

Član 32

Programski budžet je sastavni dio budžeta države, odnosno budžeta opštine i priprema se na propisanim obrascima i/ili posredstvom informacionog sistema za upravljanje budžetom, u skladu sa instrukcijama Ministarstva.

Programski budžet potrošačke jedinice sadrži: opis nadležnosti potrošačke jedinice; ciljeve, indikatore učinka, informacije o rodnoj odgovornosti povezane sa ciljevima, indikatorima i očekivanim rezultatima programa i druge relevantne nefinansijske informacije, kao i finansijske informacije o izdacima po programskoj klasifikaciji.

Programski budžet je osnov za planiranje, praćenje i ocjenu budžetske potrošnje, uključujući ocjenu efikasnosti i efektivnosti programa, i koristi se u pripremi Srednjoročnog budžetskog okvira, ocjeni zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava i raspodjeli budžetskih sredstava.

Bliži način pripreme, sadržaj programskog budžeta, definisanje i vođenje programske klasifikacije iz [člana 9](#) ovog zakona, ovlašćenja i odgovornosti u postupku planiranja i realizaciji programskog budžeta, rokove i obrasce za izvještavanje iz stava 1 i 2 ovog člana i druga pitanja od značaja za programski budžet propisuje Vlada na predlog Ministarstva.

Stručno uputstvo

Član 33

Ministarstvo izdaje stručno uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica i budžeta opština za narednu fiskalnu godinu.

Stručno uputstvo iz stava jedan ovog člana sadrži i/ili upućuje na:

- 1) smjernice makroekonomske i fiskalne politike;
- 2) SBO sa Limitima potrošnje;
- 3) uputstva, smjernice i rokove za pripremu budžeta;
- 4) preporuke za okvirni iznos izdataka opština na osnovu kojih potrošačka jedinica i opština samostalno planiraju svoje izdatke;
- 5) priručnik za pripremu programskog budžeta,
- 6) priručnik za pripremu kapitalnog budžeta,
- 7) uputstva za pripremu rodno odgovornog budžeta;
- 8) kao i druga dokumenta i uputstva koja su od značaja za pripremanje budžeta..

Budžetski kalendar

Član 34

Postupak za pripremanje i donošenje budžeta države i opština realizuje se u skladu sa budžetskim kalendarom kako slijedi

- Ministarstvo u januaru tekuće godine izdaje stručno uputstvo za pripremanje kapitalnog budžeta potrošačkih jedinica i opština iz [člana 104](#) ovog zakona i stručno uputstvo za pripremanje SBO iz [člana 21](#) ovog zakona.
- Potrošačke jedinice koje su predložile kapitalne projekte zahtjeve za budžetskim sredstavima za kapitalne projekte podnose Ministarstvu do kraja marta tekuće, za narednu fiskalnu godinu.
- Potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije podnose predlog SBO Ministarstvu do kraja marta tekuće godine.

- Smjernice makroekonomske i fiskalne politike iz [člana 20](#) ovog zakona Vlada donosi u aprilu tekuće godine.
- SBO iz [člana 21](#) ovog zakona Vlada donosi u junu tekuće godine.
- Ministarstvo, u roku od 10 radnih dana od dana usvajanja SBO izdaje stručno uputstvo za pripremanje budžeta potrošačkih jedinica i budžeta opština za narednu fiskalnu godinu iz [člana 32](#) ovog zakona.
- Potrošačke jedinice, posredstvom potrošačkih jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije, dostavljaju Ministarstvu zahtjeve za budžetskim sredstvima u roku utvrđenom u stručnom uputstvu iz [člana 31](#) ovog zakona, a najkasnije do kraja avgusta tekuće, za narednu fiskalnu godinu.
- Predlog zakona o budžetu države Vlada utvrđuje do kraja oktobra i upućuje Skupštini
- Predlog odluke o budžetu opštine nadležni organ opštine utvrđuje do 1. decembra.
- Skupština Crne Gore, odnosno skupština opštine, donosi zakon o budžetu države, odnosno odluku o budžetu opštine do 31. decembar tekuće za narednu fiskalnu godinu

Koordinacija planiranja

Član 35

Potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije u postupku planiranja budžeta, shodno [članu 25](#) ovog zakona, planiraju i koordiniraju planiranje budžeta potrošačkih jedinica u okviru grane i nad kojima vrše nadzor i podnose zahtjev Ministarstvu za dodjelu budžetskih sredstava, za narednu fiskalnu godinu, sa procjenom potrebnih budžetskih sredstava za sljedeće dvije godine.

Potrošačke jedinice budžeta države na nivou jedinice organizacione klasifikacije dužne su da dostave zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grane organizacione klasifikacije u skladu sa rokovima utvrđenim stručnim uputstvom iz [člana 31](#) ovog člana.

Ako potrošačka jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije ne dostavi zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava iz stava 2 ovog člana, nadležna potrošačka jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije dužna je da o tome odmah obavijesti Ministarstvo i da, u roku od osam radnih dana za koje se rok iz stava 2 ovog člana pomjera, dostavi zahtjev u ime te potrošačke jedinice, na osnovu raspoloživih podataka.

Zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava sadrži:

- 1) procjenu izdataka programskog budžeta po budžetskim klasifikacijama za tekući budžet;
- 2) procjenu izdataka programskog budžeta iskazanih po budžetskim klasifikacijama za transakcije finansiranja;
- 3) procjenu izdataka programskog budžeta iskazanim po budžetskim klasifikacijama za kapitalni budžet;

- 4) procjenu izdataka programskog budžeta iskazanih po budžetskim klasifikacijama za budžete državnih fondova;
- 5) procjenu primitaka koji predstavljaju prihod budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, ako protrošačka jedinica očekuje ostvarenje primitaka;
- 6) obrazloženje procijenjenih izdataka i izvora finansiranja po programskoj i ekonomskoj klasifikaciji;
- 7) procjenu izdataka po izvorima finansiranja;
- 8) informacije o rodno odgovornom budžetu;
- 9) godišnji izvještaj o postignutim ciljevima i rezultatima programa shodno postavljenim ciljevima i indikatorima uspješnosti u prethodnoj godini;
- 10) ostala obrazloženja i dokumentaciju, u skladu sa stručnim uputstvom iz [člana 31](#) ovog zakona.

U cilju efikasnijeg planiranja i izvršenja programskog budžeta i SBO, budžetski izvršilac određuje Koordinatora za programski budžet i srednjoročni budžetski okvir, iz reda zaposlenih koji obavljaju poslove visokog rukovodnog kadra u skladu sa zakonom.

Koordinator iz stava 4 ovog člana zadužen je za sljedeće aktivnosti:

- 1) koordinaciju pripreme SBO potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije iz [člana 21](#) ovog zakona;
- 2) koordinaciju pripreme SBO za potrošačke jedinice u kojoj je imenovan i potrošačke jedinice nad kojim potrošačka jedinica u kojoj je imenovan vrši nadzor;
- 3) koordinaciju pripreme zahtijeva programskog budžeta za budžetskim sredstvima potrošačke jedinice na nivou grane organizacione klasifikacije, koja obuhvata i zahtjeve programskog budžeta za budžetskim sredstvima potrošačkih jedinica nad kojima vrše nadzor, u skladu sa utvrđenim limitima potrošnje u skladu sa [članom 25](#) ovog zakona;
- 4) koordinaciju pripreme zahtijeva programskog budžeta za budžetskim sredstvima potrošačke jedinice u kojoj je imenovan;
- 5) koordinaciju aktivnosti u cilju definisanja i ispunjavanja ciljeva i indikatora učinka programskog budžeta potrošačke jedinice u kojoj je imenovan;
- 6) praćenje ostvarivanja ciljeva, ispunjavanjem indikatora učinka, realizacijom budžeta i sačinjavanjem izvještaja o realizaciji programskog budžeta potrošačke jedinice u kojoj je imenovan;
- 7) davanje mišljenja na inicijativu za preusmjeravanje budžetskih sredstava programskog budžeta potrošačke jedinice koji koordinira.

8) i druge aktivnosti u skladu sa internim aktom potrošačke jedinice o imenovanju za koordinatora programskog budžeta.

Budžetski izvršilac može da odredi Rukovodioca programa, rukovodioca podprograma ili rukovodioca aktivnosti za pojedinačne programe, potprograme i aktivnosti, iz reda zaposelnih koji obavljaju poslove visokog rukovodnog kadra u skladu sa zakonom.

Rukovodioc programa, podprograma ili aktivnosti iz stava 6 ovog člana zadužen je za sljedeće aktivnosti:

- 1) pripremu zahtijeva programskog budžeta za pojedinačne programe, potprograme ili aktivnosti, praćenje implementacije pojedinačnih programa, potprograma ili aktivnosti,
- 2) koordinaciju aktivnosti u cilju definisanja i ispunjavanja ciljeva i indikatora učinka pojedinačnih programa, potprograma i aktivnosti;
- 3) praćenje ispunjavanja ciljeva i indikatora učinka pojedinačnih programa, potprograma i aktivnosti;
- 4) koordinaciju i pripremu izvještaja o realizaciji i izvršenju budžeta pojedinačnih programa, potprograma ili aktivnosti.
- 5) davanje mišljenja na inicijativu za preusmjeravanje budžetskih sredstava dijela programskog budžeta kojim rukovodi.
- 6) i druge aktivnosti u skladu sa internim aktom potrošačke jedinice o imenovanju za rukovodioca programa, podprograma ili aktivnosti.

Priprema budžeta

Član 36

Ministarstvo, na osnovu smjernica makroekonomske i fiskalne politike, SBO, izdatog stručnog uputstva za pripremanje budžeta i dostavljenih zahtjeva za dodjelu budžetskih sredstava, nacrtom zakona o budžetu države predlaže izdatke za potrošačke jedinice i, ako pri tom postoji deficit, utvrđuje izvore sredstava za njegovo finansiranje.

Ako tokom pripreme nacrta godišnjeg zakona o budžetu postoje neslaganja između Ministarstva i potrošačkih jedinica, Ministarstvo priprema za Vladu predlog konačnog rješenja.

Utvrđivanje predloga budžeta

Član 37

Predlog zakona o budžetu države utvrđuje Vlada i dostavlja ga Skupštini.

Predlog zakona iz stava 1 ovog člana Vlada dostavlja Fiskalnom savjetu na mišljenje.

Fiskalni savjet dužan je da u roku od 15 radnih dana od dana prijema predloga zakona iz stava 1 ovog člana dostavi mišljenje Vladi i Skupštini.

Predlog odluke o budžetu opštine utvrđuje predsjednik opštine i dostavlja ga skupštini opštine.

Sadržaj budžeta

Član 38

Zakon o budžetu države i Odluka o budžetu opštine sadrže opšti i posebni dio.

Opšti dio sadrži:

- 1) procjenu primitaka i izdataka, primarnog budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita i budžetskog gotovinskog suficita odnosno deficita;
- 2) procjenu primitaka i izdataka iskazanih po ekonomskoj klasifikaciji;
- 3) normativni dio budžeta kojim se bliže uređuje njegovo izvršenje;
- 4) upotrebu budžetskog gotovinskog suficita i pokriće deficita;
- 5) budžetsku rezervu.

Posebni dio sadrži izdatke potrošačkih jedinica po organizacionoj, funkcionalnoj, ekonomskoj i programskoj klasifikaciji.

Uz zakon o budžetu države priprema se obrazloženje koje sadrži:

- 1) obrazloženje makroekonomskih projekcija, sa komparativnim pregledom ostvarenja makroekonomskih indikatora za godinu koja prethodi tekućoj godini i projekcijama za tekuću godinu i naredne tri godine;
- 2) obrazloženje projekcija prihoda sa komparativnim pregledom ostvarenja prihoda za godinu koja prethodi tekućoj godini i projekcijama za tekuću godinu i naredne tri godine;
- 3) obrazloženje sa pregledom budžetskih izdataka po programskoj, ekonomskoj i funkcionalnoj klasifikaciji, sa komparativnim pregledom ostvarenja budžetskih izdataka za godinu koja prethodi tekućoj godini, pregledom budžeta za tekuću godinu, predlogom budžeta za narednu godinu i projekcijama za naredne dvije godine;
- 4) obrazloženje kretanja javnog duga;
- 5) obrazloženje transakcija finansiranja;
- 6) obrazloženje izdataka potrošačkih jedinica i to:
 - sa pregledom po programskoj klasifikaciji, sa komparativnim predlogom ostvarenja budžetskih izdataka po programskom budžetu za godinu koja prethodi tekućoj godini, pregledom budžeta za tekuću godinu, predlogom budžeta za narednu godinu i projekcijama za naredne dvije godine
 - nefinansijske informacije o programskom budžetu,
 - informacije o indikatorima učinka,
 - informacije o višegodišnjim izdacima i kapitalnim projektima;

- informacije o rodno odgovornom budžetu

- i druge informacije kojim se bliže utvrđuje namjena potrošnje budžetskih sredstava,

7) procjenu poreskih rashoda, sa pregledom poreskih oslobođenja, olakšica, umanjenja i sniženih stopa i procjenom njihovog uticaja na primitke budžeta za fiskalnu godinu za koju se budžet donosi.

8) ocjenu usklađenosti predloga budžeta sa Fiskalnom strategijom, Srednjoročnim budžetskim okvirom, limitima potrošnje i kriterijumima fiskalne odgovornosti i obrazloženje u slučaju odstupanja.

9) izjavu o fiskalnim rizicima koja sadrži procjenu glavnih fiskalnih rizika i potencijalnih obaveza sa mogućim uticajem na javne finansije, uključujući rizike, shodno mogućnošću procjene, koji proizlaze iz državnih garancija, subsidijarno pozajmljenih kredita, javno-privatnih partnerstava, koncesija, sudskih sporova, opština, privrednih društava u većinskom državnom ili opštinskom vlasništvu, neizmirenih obaveza, elementarnih nepogoda, klimatskih rizika i drugih materijalno značajnih potencijalnih obaveza

Izjava o fiskalnim rizicima, kada su informacije dostupne, utvrđuje prirodu i iznos izloženosti, vjerovatnoću ili osjetljivost njenog fiskalnog uticaja, kao i mjere koje su preduzete ili planirane radi ublažavanja rizika

Uz odluku o budžetu opštine priprema se obrazloženje iz stava 4 ovog člana, izuzev tački 1, 7 i 8.

Budžetska dokumentacija može sadržati i prikaz izdataka koji doprinose klimatskim ciljevima i drugim ciljevima održivog razvoja, u skladu sa metodologijom koju utvrđuje Ministarstvo.

Budžetska dokumentacija sadrži i pregled programa koji doprinose rodnoj ravnopravnosti.

Ministarstvo priprema i na svojoj internet stranici objavljuje budžet za građane, kao pojednostavljen i javnosti razumljiv prikaz Predloga zakona o budžetu države, najkasnije u roku od 15 radnih dana od dana dostavljanja Predloga Skupštini, i ažurira ga u roku od 30 ranih dana od dana stupanja na snagu.

Budžet za građane objavljuje se i u mašinski čitljivom formatu, ili posredstvom informacionog sistema za ove namjene.

Mišljenje Ministarstva na budžet opštine

Član 39

Prije usvajanja predloga odluke o budžetu opštine, organ opštine nadležan za poslove finansija pribavlja mišljenje Ministarstva na predloženi nivo i strukturu potrošnje, politiku zarada, kapitalne izdatke i izvore finansiranja i nivo budžetskog gotovinskog suficita, odnosno deficita

Mišljenje iz stava 1 ovog člana prilaže se uz predlog odluke o budžetu opštine koji se dostavlja skupštini opštine radi razmatranja i donošenja.

U slučaju da je mišljenje Ministarstva iz stava 1 ovog člana negativno, skupština opštine ne može usvojiti Odluku o budžetu opštine.

Ministarstvo dostavlja mišljenje iz stava 1 ovog člana u roku od 15 radnih dana od dana prijema predloga; ako mišljenje ne bude dostavljeno u tom roku, smatra se da je mišljenje pozitivno.

Negativno mišljenje sadrži obrazloženje, sa navođenjem elemenata iz stava 1 ovog člana, odnosno odredaba ovog zakona sa kojima predlog nije usklađen; nadležni organ opštine može, nakon usklađivanja, ponovo dostaviti predlog odluke o budžetu opštine na mišljenje.

Pregled primitaka i izdataka

Član 40

Uz predloge zakona o budžetu države i odluke o budžetu opštine, Skupštini, odnosno skupštini opštine dostavlja se na uvid pregled planiranih primitaka i izdataka za naredne tri fiskalne godine, uključujući pregled višegodišnjih ugovorenih obaveza, višegodišnjih izdataka i investicionih programa.

Privremeno finansiranje

Član 41

Privremeno finansiranje predstavlja dodjelu sredstava potrošačkim jedinicama, ako se zakon o budžetu države, odnosno odluka o budžetu opštine ne donese do 31. decembra tekuće fiskalne godine.

Privremenim finansiranjem se, do donošenja zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opština, odobravaju sredstva potrošačkim jedinicama, na mjesečnom nivou, koja nisu veća od proječnog mjesečnog iznosa planiranih izdataka budžeta te potrošačke jedinice u prethodnoj fiskalnoj godini.

Izuzetno, ograničenje iz stava 2 ovog člana ne uzima u obzir izdatke koji pripadaju grupi izdataka namjenjenih za otplatu duga, kamate, transfere za socijalnu zaštitu i bruto zarade, a koja se izvršavaju u skladu sa stvarnim obračunom, kao i izdatke koji se finansiraju iz namjenskih prihoda, zatim donacija, evropskih fondova i kredita, a koji se izvršavaju u skladu sa ostvarenjem.

U periodu privremenog finansiranja, zabranjeno je:

- 1) finansiranje potrošačkih jedinica budžeta koje nisu finansirane iz budžeta u prethodnoj godini,
- 2) finansiranje novih aktivnosti programskog budžeta potrošačke jedinice,
- 3) obračun varijabilnog dijela zarade,
- 4) novo zapošljavanje.

U periodu privremenog finansiranja, potrošačka jedinica ne smije da preuzima obaveze koje dopijevaju nakon perioda privremenog finansiranja, osim obveza koje se finansiraju donacija, postojećih kredita i evropskih fondova kao izvora finansiranja.

Nakon isteka perioda privremenog finansiranja, u tom periodu ostvareni primici i izdaci uključuju se u budžet tekuće godine.

Sredstva iz stava 1 i 2 ovog člana odobravaju se aktom Ministarstva, odnosno predsjednika opštine,

Akt o privremenom finansiranju iz stava 7 ovog člana donosi se na period od najduže 3 mjeseca i može se donositi ponovo, do usvajanja zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine.

Usvajanjem zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine prestaje važenje akta o privremenom finansiranju.

Privremeno finansiranje opština, do donošenja budžeta opštine, predsjednika opštine odobrava sredstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje finansiranje lokalne samouprave.

Ovlašćenje odgovornog lica u opštini

Član 42

Predsjednik opštine u skladu sa odredbama ovog zakona, ima ovlašćenja koja, u odnosu na pripremu i planiranje budžeta države, ima ministar finansija.

V. IZVRŠENJE BUDŽETA

Opšta odgovornost za izvršenje

Član 43

Za obezbjeđivanje uslova za izvršenje budžeta države, odnosno opštine odgovoran je ministar finansija, odnosno predsjednik opštine.

Za ostvarivanje ciljeva i zakonito i namjensko korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici odgovoran je budžetski izvršilac.

Budžetski izvršilac može, posebnim aktom, radi ostvarivanja ciljeva potrošačke jedinice, prenijeti ovlašćenja i odgovornost za zakonito upravljanje i raspolaganje novčanim sredstvima iz stava 2 ovog člana, na zaposlene iz kategorije visokog rukovodnog kadra.

Prenošenjem ovlašćenja iz stava 3 ovog člana ne isključuje se odgovornost budžetskog izvršioca.

Planovi prihoda i rashoda i ugovaranje obaveza

Član 44

Potrošačke jedinice dužne su da sredstva koriste u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije koje donose planove prihoda i rashoda, u skladu sa posebnim zakonom, u obavezi su da prilagode planove prihoda i rashoda sredstvima odobrenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine, uz prethodno pribavljeni saglasnosti Ministarstva.

Potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije koje donose planove prihoda i rashoda za fiskalnu godinu, u skladu sa posebnim zakonom, u obavezi su u postupku donošenja planova prihoda i rashoda ili izmjena plana prihoda i rashoda dobiju prethodnu saglasnost nadležne potrošačke jedinice na nivou grupe o usklađenosti planova, odnosno izmjena planova prihoda i rashoda sa sredstvima odobrenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Preuzimanje i ugovaranje obaveza mora biti u skladu sa sredstvima odobrenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, potrošačka jedinica može preuzimati i ugovarati obaveze, koje će se realizovati u višegodišnjem periodu, pod uslovom da je taj izdatak u zakonu o budžetu države, odnosno odluci o budžetu opštine, definisan kao višegodišnji izdatak, sa naznačenom ukupnom procjenjenom vrijednošću obaveze i indikativnim pregledom dinamike plaćanja te obaveze za tekuću i naredne dvije godine.

Potrošačka jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije mora imati prethodnu saglasnost nadležne potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije, a potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije mora imati prethodnu saglasnost Ministarstva, odnosno nadležnog organa opštine, o usklađenosti sopstvenih planova javnih nabavki sa sredstvima odobrenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Potrošačka jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije mora imati prethodnu saglasnost nadležne potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije, a potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije mora imati prethodnu saglasnost Ministarstva, odnosno nadležnog organa opštine o usklađenosti sopstvenog kadrovske plana ili drugog akta kojim se planira kadrovska politika i zapošljavanje u potrošačkoj jedinici, u skladu sa zakonom, sa sredstvima odobrenim zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Dodjela sredstava i mjesečni plan potrošnje

Član 45

Potrošačke jedinice dužne su da sredstva koriste u skladu sa mjesečnim planom potrošnje koju je odobrilo Ministarstvo, odnosno nadležni organ opštine.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Ministarstvo, odnosno organ opštine nadležan za poslove finansija, ima neograničeno ovlaštenje da u glavnoj knjizi trezora evidentira izdatke koji su

nastali po osnovu prinudnog izvršenja sredstava sa glavnog računa državnog trezora, odnosno računa opštine.

Sredstva odobrena budžetom potrošačkim jedinicama, dodjeljuju se po zahtijevu potrošačke jedinice, na obrascu koji propisuje Ministarstvo ili posredstvom informacionog sistema za upravljanje budžetom.

U postupku dodjele odobrenih sredstava iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo, odnosno nadležni organ opštine, prema potrošačkoj jedinici, a potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije potrošačkoj jedinici na nivou jedinice organizacione klasifikacije nad kojom vrši nadzor, može zahtijevati dodatne informacije i dokumentaciju kojom se potvrđuje namjenska potrošnja.

Utvrdjivanje i izmjena mjesečnog plana potrošnje, postupak preusmjeravanja sredstava, postupak dodjele sredstava i druge budžetske operacije od važnosti za upravljanje programskim budžetom sprovode se u skladu sa propisom o upravljanju programskim budžetom koji donosi Ministarstvo.

Bliži način izvršenja budžeta i druge aktivnosti od značaja za sprovođenje poslova državnog trezora propisuje Ministarstvo.

Namjenski i sopstveni prihodi

Član 46

Namjenski i sopstveni prihodi koje ostvaruju potrošačke jedinice uplaćuju se na odgovarajuće podračune budžeta države, odnosno budžeta opštine.

Namjenski prihodi iz stava 1 ovog člana koriste se za finansiranje izdataka potrošačkih jedinica prema zakonom utvrđenoj namjeni, do iznosa planiranih sredstava zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine, osim ako drugačije nije uređeno zakonom o budžetu države.

Sopstveni prihodi potrošačke jedinice mogu se koristiti za finansiranje tekućih i kapitalnih izdataka potrošačke jedinice prema namjeni utvrđenoj zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine, do iznosa ostvarenja, osim ako drugačije nije uređeno zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, sopstveni prihodi se ne mogu koristiti za izdatake koji se odnose na bruto zarade i doprinose na teret poslodavca i ostala lična primanja,

Budžetska rezerva

Član 47

O korišćenju sredstava budžetske rezerve, na prijedlog resornog ministarstva, uz prethodno saglasnost Ministarstva, odlučuje Vlada. Rezerva se izvršava preko potrošačkih jedinica, preusmjeravanjem.

Sredstva budžetske rezerve opštine mogu se, izuzetno od stava 2 ovog člana, izvršavati i neposredno sa pozicije budžetske rezerve, na osnovu odluke nadležnog organa opštine, u skladu sa propisom opštine kojim se uređuju kriterijumi i postupak korišćenja sredstava rezerve.

Za zakonito i namjensko korišćenje sredstava opredjeljenih potrošačkoj jedinici iz budžetske rezerve odgovoran je budžetski izvršilac.

Bliži način i kriterijume za korišćenje sredstava rezervi iz stava 3 ovog člana propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Izveštaj o programskom i kapitalnom budžetu

Član 48

Potrošačka jedinica je dužna da potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije dostavi, a potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije dužna je da Ministarstvu dostavi tačan i potpun polugodišnji i godišnji izveštaj o realizaciji programskog budžeta.

Potrošačka jedinica dužna je da Ministarstvu dostavi tačan i potpun kvartalni izveštaj o realizaciji kapitalnog budžeta.

Ministarstvo priprema i na internet stranici ministarstva objavljuje konsolidovani polugodišnji i godišnji izveštaj o realizaciji programskog budžeta i kapitalnog budežta iz st. 1 i 2 ovog člana.

Izveštaj o realizaciji programskog budžeta iz stava 1 ovog člana sadrži i prikaz realizacije rodno odgovornih komponenti programa.

Izveštaj o realizaciji programskog budžeta sadrži i analizu odnosa finansijskog izvršenja i ostvarenih rezultata, uključujući poređenje planiranih i ostvarenih vrijednosti indikatora i ocjenu efikasnosti i efektivnosti programa.

Konsolidovani izveštaj o realizaciji kapitalnog budžeta sadrži i podatke o pojedinačnim kapitalnim projektima, uključujući naročito: potrošačku jedinicu, ukupnu procijenjenu i ugovorenu vrijednost, plan i izvršenje za izveštajni period, kumulativno izvršenje, fizičku realizaciju i odstupanja od planirane dinamike sa razlozima i mjerama za njihovo otklanjanje, na način koji propiše Ministarstvo.

Nčin izrade, sadržaj i rokove za pripremu izveštaja iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o realizaciji budžeta, nivoima suficita, odnosno deficita i javnog duga

Član 49

Ministarstvo, odnosno organ opštine nadležan za finansije, priprema i na svojoj internet stranici objavljuje izveštaj o preliminarnim nivoima godišnjeg budžetskog suficita, odnosno deficita, duga i zaduženja, do kraja aprila tekuće godine za prethodnu fiskalnu godinu.

Ministarstvo priprema i na svojoj internet stranici objavljuje izveštaje u toku fiskalne godine, a najmanje kvartalno prije isteka kvartala za prethodni kvartal, o preliminarnim nivoima suficita,

odnosno deficita opšteg nivoa države u skladu sa ESA metodologijom, duga i zaduženja centralnog, lokalnog i opšteg nivoa države u skladu sa ESA metodologijom i realizaciji budžeta po organizacionoj, funkcionalnoj, ekonomskoj i programskoj klasifikaciji.

Budžetski podaci na gotovinskoj osnovi i suficit ili deficit iskazuju se odvojeno za podsektor centralne države, podsektor lokalne države i fondove socijalnog osiguranja, najmanje tromjesečno, zajedno sa detaljnom tabelom usaglašavanja koja prikazuje metodologiju prelaska sa podataka na gotovinskoj osnovi na podatke pripremljene u skladu sa ESA metodologijom

Ministarstvo mjesečno objavljuje pregled izvršenih plaćanja iz Državnog trezora u mašinski čitljivom formatu, sa podacima o datumu plaćanja, potrošačkoj jedinici, budžetskim klasifikacijama, iznosu, primaocu sredstava i osnovu plaćanja;

Ministarstvo priprema i na svojoj stranici jednom godišnje objavljuje informacije o stanju potencijalnih obaveza sa potencijalno značajnim uticajem na budžet, uključujući, u mjeri u kojoj je to moguće, potencijalne obaveze i fiskalne troškove povezane sa elementarnim nepogodama i klimatskim promjenama.

Ministarstvo priprema i na svojoj internet stranici objavljuje kvartalni izvještaj o preusmjeravanjima sredstava izvršenim u skladu sa članom 48 ovog zakona i o korišćenju sredstava budžetske reserve i dostavlja ga Vladi radi informisanja.

Ministarstvo priprema i na svojoj internet stranici objavljuje konsolidovani polugodišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta u roku od 60 dana od isteka polugodišta, a konsolidovani godišnji izvještaj najkasnije do 30. juna tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Sadržaj i rokove za pripremu izvještaja iz stava 2 ovog člana, bliži sadržaj, obuhvat i način pripreme informacija iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Preusmjeravanje sredstava

Član 50

Vlada, uz prethodno mišljenje Ministarstva, može između potrošačkih jedinica vršiti preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države u visini do 10% od ukupno planiranih sredstava potrošačke jedinice.

Iznos u visini do 10% iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupno planirane izdatke potrošačke jedinice čiji se odobreni iznos sredstava umanjuje.

Ako u toku tekuće fiskalne godine izmjenama izakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine, dođe do povećavanja, odnosno smanjenja odobrenih sredstva potrošačkoj jedinici, iznos do 10% iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na uvećane, odnosno umanjene planirane izdatke te potrošačke jedinice, osim u slučaju ako je prije izmjena zakona o budžetu već sprovedeno preusmjeravanje do nivoa koji prelazi iznos od 10% umanjenih ukupnih planiranih sredstava potrošačke jedinice.

Ministarstvo može, po zahtjevu potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije, preusmjeriti odobrena sredstva te potrošačke jedinice po programima, potprogramima, aktivnostima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države, za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje.

Ako u toku tekuće fiskalne godine izmjenama zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine, dođe do povećavanja, odnosno smanjenja odobrenih sredstva kod potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i izdacima, iznos u visini do 10% iz stava 4 ovog člana primjenjuje se na uvećane, odnosno umanjene planirane izdatke te potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima i izdacima, osim u slučaju ako je prije izmjena zakona o budžetu države već sprovedeno preusmjeravanje do nivoa koji prelazi iznos od 10% umanjenih planiranih izdataka te potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i izdacima.

Preusmjeravanje sredstava iz stava 1 i 4 ovog člana sprovodi se rješenjem Ministarstva.

Potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije može, po zahtjevu potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije, preusmjeriti odobrena sredstva te potrošačke jedinice po programima, potprogramima, aktivnostima i pojedinim izdacima, u visini do 10% od sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države, za programe, potprograme, aktivnosti, projekte i izdatke čiji se iznos umanjuje.

Ako u toku tekuće fiskalne godine izmjenama zakona o budžetu države, odnosno odluke o budžetu opštine, dođe do povećavanja, odnosno smanjenja odobrenih sredstva kod potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i izdacima, iznos u visini do 10% iz stava 6 ovog člana primjenjuje se na uvećane, odnosno umanjene planirane izdatke te potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i izdacima, osim u slučaju ako je prije izmjena zakona o budžetu države već sprovedeno preusmjeravanje do nivoa koji prelazi iznos od 10% umanjenih planiranih izdataka te potrošačke jedinice po pojedinim programima, potprogramima, aktivnostima, projektima i izdacima.

Preusmjeravanje sredstava iz stava 7 ovog člana sprovodi se rješenjem nadležne potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije.

Preusmjeravanje sredstava utvrđenih odlukom o budžetu opštine vrši nadležni organ opštine, shodno odredbama Zakona o finansiranju lokalne samouprave.

Izuzetno od ograničenja iz stava 1, 4 i 6 ovog člana, Vlada, Ministarstvo, odnosno potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije može preusmjeriti sredstva planirana zakonom o budžetu države, odnosno odlukom o budžetu opštine:

1) bez ograničenja između izdataka kod aktivnosti u okviru koje su planirana sredstva iz donacija, evropskih fondova i kredita kao izvora finansiranja,

2) bez ograničenja između različitih izvora finansiranja u okviru istog izdataka kod određene aktivnosti,

3) bez ograničenja sa sredstava Rezerve.

Rješenje iz stava 6 i 9 ovog člana sprovodi se na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

Zabrana preusmjeravanja

Član 51

Preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države sa kapitalnog budžeta na tekući budžet i budžet fondova nije dozvoljeno.

Zabranjeno je preusmjeravanje sredstava utvrđenih odlukom o budžetu opštine sa kapitalnog budžeta opštine na tekući budžet opštine.

Preusmjeravanje sredstava utvrđenih zakonom o budžetu države sa izdataka na kojem su planirana sredstva iz donacija ili evropskih fondova na druge izvore finansiranja nije dozvoljeno.

Neutrošena sredstva kapitalnog budžeta

Član 52

Potrošačka jedinica budžeta države koja realizuje kapitalni budžet dužna je da nakon završetka kapitalnog projekta Ministarstvo, odnosno organ opštine nadležan za poslove finansija obavijesti o neutrošenim sredstvima planiranim za taj kapitalni projekat.

Potrošačka jedinica iz stava 1 ovog člana dužna je da obavijesti Ministarstvo ako u toku fiskalne godine usljed vanrednih ili nepredviđenih okolnosti ne dođe do realizacije planiranog kapitalnog projekta.

Neutrošena sredstva iz st. 1 i 2 ovog člana Vlada može, na predlog Ministarstva, preusmjeriti na druge kapitalne projekte.

Rok za korišćenje odobrenih sredstava

Član 53

Sredstva odobrena potrošačkim jedinicama mogu se koristiti do 31. decembra fiskalne godine.

Obaveze preuzete u tekućoj fiskalnoj godini koje nijesu izmirene do kraja te fiskalne godine izmiruju se iz sredstava odobrenih za narednu fiskalnu godinu.

Obaveze i neizmirene obaveze iz prethodne fiskalne godine imaju prioritet u plaćanju obaveza potrošačke jedinice.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, sopstveni prihodi potrošačke jedinice, iz [člana 44](#) ovog zakona, kao i prihodi od donacija i evropskih fondova, koji nisu iskorišćeni u prethodnoj fiskalnoj godini, mogu se prenjeti u tekuću fiskalnu godinu i koristiti do iznosa ostvarenja.

Bliži način planiranja i izvršenja sopstvenih prihoda i prihoda iz donacija i evropskih fondova propisuje ministarstvo.

Izvršenje budžeta opštine

Član 54

Izvršenje budžeta opštine vrši se na način i po postupku propisanim ovim zakonom za izvršenje budžeta države, a ovlašćenja koja ima ministar finansija u izvršenju budžeta države, ima odgovorno lice u opštini.

VI. NADZOR NAD IZVRŠENJEM

Nadzor nad radom potrošačke jedinice

Član 55

Potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije vrši redovan nadzor nad radom potrošačkih jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije iz svoje nadležnosti.

Nadzor iz stava 1 ovog člana potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije sprovodi u skladu sa godišnjim planom koji je u obavezi da donese do kraja januara tekuće fiskalne godine.

Pored redovnog nadzora, potrošačka jedinica iz stava 1 ovog člana može sprovesti vanredni nadzor nad potrošačkom jedinicom na nivou jedinice organizacione klasifikacije u sljedećim slučajevima:

- 1) ako postoji osnovana sumnja na nezakonito ili nenamjensko korišćenje budžetskih sredstava;
- 2) ako potrošačka jedinica nije dostavila planove, izvještaje ili drugu dokumentaciju u propisanim rokovima;
3. ako su dostavljeni izvještaji nepotpuni, netačni ili međusobno neusklađeni;
4. na zahtjev Ministarstva;
5. po prijavi fizičkog ili pravnog lica, ako potrošačka jedinica ocijeni da je prijava osnovana.

Nadzor iz stava 1 i 5 ovog člana može da obuhvata provjeru:

- 1) ispunjavanja programskih ciljeva potrošačke jedinice;
- 2) praćenje namjenskog korišćenja budžetskih sredstava u odnosu na odobrene planove;
- 3) realizacije odobrenih planova prihoda i rashoda, planova javnih nabavki i kadrovskih planova iz [člana 42](#) ovog zakona;
- 4) tačnosti, potpunosti i pravovremenosti pripreme finansijskih i periodičnih izvještaja;

Sprovođenje nadzora

Član 56

Nadzor iz [člana 53](#) ovog zakona sprovodi nadzorni tim kojeg imenuje budžetski izvršilac potrošačke jedinice koja sprovodi nadzor.

Nadzorni tim se sastoji od najmanje dva člana iz reda zaposlenih u potrošačkoj jedinici koja sprovodi nadzor, koji imaju odgovarajuće obrazovanje i radno iskustvo u oblasti finansijskog upravljanja, budžeta, unutrašnje kontrole, računovodstva ili revizije.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, budžetski izvršilac potrošačke jedinice koja sprovodi nadzor može kao člana nadzornog tima angažovati i lica iz druge potrošačke jedinice, ako budžetski izvršilac procjeni da potrošačka jedinica kojom rukovodi ne posjeduje kapacitete koji ispunjavaju uslove iz stava 2 ovog člana.

Članovi nadzornog tima ne mogu biti lica koja su u prethodne dvije fiskalne godine bila zaposlena u potrošačkoj jedinici nad kojom se vrši nadzor, niti lica koja imaju finansijski interes u poslovanju te potrošačke jedinice.

Nadzorni tim upućivanje zvaničnu najavu potrošačkoj jedinici o sprovođenju redovnog nadzora i perioda tokom kojeg će se nadzor sprovoditi, najranije 5 radnih dana prije otpočinjanja redovnog nadzora, odnosno bez najave može da otpočne vanredni nadzor.

Nadzor traje 30 radnih dana, uz mogućnost produženja dodatnih 15 radnih dana, o čemu obavještava rukovodioca koji je imenovao tim i dostavlja odgovarajuće obrazloženje.

Potrošačka jedinica nad kojom se vrši nadzor dužna je da nadzornom timu omogućiti nesmetano sprovođenje nadzora i u tom cilju obezbijedi pristup prostorijama i dokumentaciji neophodnim za sprovođenje nadzora, u skladu sa zahtijevom nadzornog tima.

Ako budžetski izvršilac potrošačke jedinice nad kojom se vrši nadzor ne obezbijedi pristup dokumentaciji neophodnoj za sprovođenje nadzora u roku od pet radnih dana od upućivanja zvaničnog zahtjeva nadzornog tima, nadzorni tim o tome sačinjava službenu zabilješku i bez odlaganja obavještava rukovodioca koji je imenovao nadzorni tim.

Nepostupanje iz stava 8 ovog člana smatra se težom povredom radne obaveze.

U slučaju iz stava 8 ovog člana, rok za sprovođenje nadzora se prekida do momenta obezbjeđivanja pristupa dokumentaciji, a period prekida ne uračunava se u rok iz stava 6 ovog člana

Način imenovanja nadzornog tima i bliže uslove koje moraju ispunjavati članovi nadzornog tima iz stave 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izveštaj o nadzoru i mjere

Član 57

O sprovedenom nadzoru nadzorni tim sačinjava pisani izvještaj koji sadrži predmet, nadzora, utvrđeno činjenično stanje, utvrđene nepravilnosti i preporučene ili naložene mjere za otklanjanje nepravilnosti sa rokom za njihovo otklanjanje.

Izvještaj o nadzoru nadzorni tim dostavlja rukovodiocu potrošačke jedinice koja sprovodi nadzor i potrošačkoj jedinici koja je predmet nadzora.

Ako je nadzor utvrdio odstupanje od planova ili nepravilnosti, potrošačka jedinica koja vrši nadzor može izdati nalog potrošačkoj jedinici nad kojom je vršen nadzor za otklanjanje nepravilnosti u određenom roku, koji ne može biti duži od 60 dana.

Nakon isteka roka iz stava 3 ovog člana, potrošačka jedinica koja je vršila nadzor provjerava da li su nepravilnosti otklonjene i o tome sačinjava izvještaj o izvršenju mjera za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti.

Ako potrošačka jedinica nad kojom je izvršen nadzor ne otkloni nepravilnosti u propisanom roku, potrošačka jedinica koja vrši nadzor može predložiti pokretanje postupka odgovornosti budžetskog izvršioca potrošačke jedinice, u skladu sa zakonom, kao i o tome obavještava Ministarstvo, odnosno budžetsku inspekciju u cilju sprovođenja eventualnih aktivnosti iz svoje nadležnosti.

Ako u sprovođenju nadzora nastane osnovana sumnja na nezakonito korišćenje budžetskih sredstava, potrošačka jedinica koja vrši nadzor izvještaj o nadzoru dostavlja budžetskoj inspekciji, odnosno inicira vanrednu unutrašnju reviziju, i tim službama ustupa raspoloživu dokumentaciju.

Ako nadzorni tim u postupku nadzora utvrdi činjenice koje ukazuju na postojanje osnova sumnje da je učinjeno krivično djelo ili prekršaj, dužan je da, bez odlaganja obavijesti odnosno podnese prijavu nadležnom organu u skladu sa zakonom

Potrošačka jedinica koja vrši nadzor priprema i dostavlja Vladi godišnji konsolidovani izvještaj o sprovedenim nadzorima nad potrošačkim jedinicama nad kojima vrši nadzor, najkasnije do kraja marta tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Izvještaj o nadzoru iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici potrošačke jedinice koja je sprovela nadzor u roku od 15 dana od dana dostavljanja izvještaja potrošačkoj jedinici koja je bila predmet nadzora, uz izostavljanje podataka čije je objavljivanje ograničeno posebnim zakonom.

VII. POZAJMICE I GARANCIJE

Zaduživanje

Član 58

Država se može u toku fiskalne godine zaduživati do nivoa utvrđenog zakonom o budžetu države, kao i za potrebe održavanja likvidnosti budžeta.

Zaduživanje iz stava 1 ovog člana je preuzimanje finansijskih obaveza po osnovu kredita i emisije dužničkih hartija od vrijednosti.

Ročnost

Član 59

Država se može kratkoročno i dugoročno zaduživati radi finansiranja:

- potrošnje državnog budžeta u skladu sa godišnjim zakonom o budžetu;
- otplate i refinansiranja državnog duga;
- održavanja likvidnosti budžeta;
- otplate obaveza po datim garancijama.
- drugih potreba u skladu sa zakonom

Dugoročnim zaduživanjem, u smislu ovog zakona, smatra se zaduživanje na period otplate duži od 12 mjeseci.

Kratkoročnim zaduživanjem, u smislu ovog zakona, smatra se zaduživanje na period otplate do 12 mjeseci.

Rok iz st. 2 i 3 ovog člana utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Ugovore i druge akte o zaduživanju potpisuje ministar.

Država se može zaduživati u zemlji i inostranstvu.

Država se može zaduživati u domaćoj i stranoj valuti.

Zaduživanje za potrebe održavanja likvidnosti budžeta

Član 60

Država se može zaduživati za potrebe održavanja likvidnosti budžeta uzimanjem kredita odnosno emitovanjem dužničkih hartija od vrijednosti radi finansiranja neusklađenih kretanja u prihodima i rashodima budžeta u toku fiskalne godine.

Ukupan dug po osnovu zaduživanja iz stava 1 ovog člana mora se vratiti u roku do 12 mjeseci od dana zaduživanja, a najkasnije do kraja tekuće fiskalne godine.

Zaduživanje za potrebe privremenog finansiranja

Član 61

U periodu privremenog finansiranja, Država se može zadužiti do iznosa ukupnih izdataka koji se raspodjeljuju potrošačkim jedinicama aktom o o privremenom finansiranju, u skladu sa [članom 39](#) ovog zakona..

Izuzetno od stava 1 ovog člana, aktom o privremenom finansiranju iz [člana 39](#) ovog zakona, može biti predviđena mogućnost dodatnog zaduživanja najviše do iznosa tekućih otplata duga koji ima dospijeće do 90 dana od dana isteka akta o privremenom finansiranju.

Nedostajuća sredstva i nivo zaduživanja u periodu privremenog finansiranja utvrđuju se aktom o privremenom finansiranju.

Ukupan iznos zaduženja realizovan u periodu privremenog finansiranja ulazi u ukupan godišnji iznos zaduženja utvrđen zakonom o budžetu.

Postupak zaduživanja

Član 62

Osnove za pregovore o dugoročnom zaduživanju utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Vlada, na osnovu izvještaja ministarstva o rezultatima pregovora o zaduživanju iz stava 1 ovog člana, odlučuje o nastavku postupka zaduživanju

Preuzimanje duga

Član 63

Država može preuzeti dug samo posebnim zakonom ili zakonom o budžetu države.

Postupak preuzimanja duga iz stava 1 ovog člana sprovodi se uz saglasnost Vlade, koja se daje na predlog Ministarstva i resornog ministarstva.

Transforni zajmovi

Član 64

Vlada odlučuje o prosljeđivanju sredstava putem transfernog zajma, na predlog Ministarstva, a na inicijativu i uz prethodnu saglasnost resornog ministarstva.

Korisnik transfernog zajma može biti opština, ili pravno lice ili privredno društvo u većinskom vlasništvu države.

Ugovore i druge akte o transfernom zajmu, potpisuje ministar finansija i resorni ministar, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Korisnik transfernog zajma dužan je dostavi Ministarstvu odgovarajuće sredstvo obezbijeđenja, u skladu sa ugovorom o transfernom zajmu.

Prije donošenja odluke o prosljeđivanju sredstava putem transfernog zajma, Ministarstvo procjenjuje kapacitet otplate korisnika i instrumente obezbijeđenja.

Nadzor i praćenje sprovođenja Ugovora o transfernom zajmu

Član 65

Nadzor nad sprovođenjem ugovora o transfernom zajmu vrši resorno ministarstvo.

Korisnici transfernih zajmova resornom ministarstvu i Ministarstvu dostavljaju mjesečno, do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, informacije o angažovanim i otplaćenim sredstvima po osnovu odobrenog transfernog zajma.

Ministarstvo i resorno ministarstvo mogu, prema potrebi, od korisnika transfernog zajma tražiti dodatne informacije o načinu korišćenja transfernog zajma.

Korisnik transfernog zajma odgovoran je za namjensko korišćenje sredstava, uredno i redovno izvršavanje obaveza po osnovu ugovora o transfernom zajmu.

Ministarstvo vodi evidenciju i prati izmirivanje obaveza po osnovu transfernih zajmova.

Ministarstvo može, u skladu sa ugovorom o transfernom zajmu, da preduzme aktivnosti u cilju naplate dospjelih a neizmirenih obaveza od strane korisnika transfernog zajma.

Državne garancije

Član 66

Ukupan iznos državnih garancija koje daje država utvrđuje se zakonom o budžetu države.

Ukupan iznos izdatih državnih garancija ne smije da pređe 15% BDP-a.

Državne garancije se mogu dati samo za finansiranje kapitalnih projekata.

Korisnik državne garancije može biti opština ili pravno lice ili privredno društvo u većinskom vlasništvu države, za čije zaduživanje se izdaje državna garancija u skladu sa odlukom Vlade.

Postupak za podnošenje zahtjeva i uslovi za izdavanje garancije uređuju se propisom Ministarstva.

Potupak izdavanja državne garancije

Član 67

Osnove za pregovore za izdavanje državne garancije utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, a na inicijativu i uz prethodnu saglasnost resornog ministarstva.

Ministarstvo dostavlja izvještaj o rezultatima pregovora iz stava 1 ovog člana sa predlogom ugovora o kreditu i ugovora o državnoj garanciji, Vladi na odlučivanje.

Ugovore i druge akte o državnoj garanciji potpisuje ministar finansija, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Prije donošenja odluke o izdavanju državne garancije, Ministarstvo procjenjuje kapacitet otplate korisnika kredita, fiskalne rizike i instrumente obezbjeđenja, a izvještaj o rezultatima

pregovora iz stava 2 ovog člana sadrži naročito iznos, ročnost, valutu, kamatnu stopu i naknade, profil otplate i procjenu rizika.

Regresno pravo

Član 68

Resorno ministarstvo i Ministarstvo sa korisnikom zaključuju ugovor o regulisanju prava i obaveza po osnovu izdate državne garancije, koji sadrži odgovarajuća sredstva obezbijedenja.

Država će ugovorom iz stava 1 ovog člana steći regresno pravo na iznos izvršenog plaćanja u vezi sa obavezama iz Ugovora o kreditu sa državnom garancijom.

Izvršenje obaveza po osnovu izdate državne garancije

Član 69

Korisnik državne garancije obavezan je da uredno i redovno izvršava sve obaveze po osnovu kredita sa državnom garancijom.

Plaćanje obaveza države po osnovu izdate državne garancije, uz prethodnu saglasnost Vlade, izvršava Ministarstvo, na zahtjev kreditora, kada korisnik državne garancije ne izvršava obaveze u skladu sa uslovima iz ugovora o kreditu sa državnom garancijom.

Korisnik državne garancije dužan je izvršiti povrat svakog iznosa koji je Država platila po osnovu državne garancije u skladu sa stavom 2 ovog člana.

Ministarstvo može, u skladu sa ugovorom iz stava 1 [člana 66](#) ovog zakona, da preduzme aktivnosti u cilju povraćaja glavnice, kamate i ostalih troškova koji nastanu zbog neizvršenja, odnosno neblagovremenog izvršenja obaveza od strane korisnika garancije, do visine iznosa izmirene obaveze, i da od korisnika državne garancije naplati obračunatu zakonsku zateznu kamatu.

Nadzor i praćenje sprovođenja Ugovora o kreditu sa državnom garancijom

Član 70

Nadzor nad sprovođenjem ugovora o kreditu sa državnom garancijom vrši resorno ministarstvo.

Korisnici državne garancije dostavljaju mjesečno Ministarstvu i resornom ministarstvu informacije o angažovanim i otplaćenim sredstvima po osnovu odobrenog kredita sa državnom garancijom.

Ministarstvo i resorno ministarstvo mogu, prema potrebi, od korisnika državne garancije tražiti dodatne informacije o načinu korišćenja kredita sa državnom garancijom.

Korisnik državne garancije odgovoran je za namjensko korišćenje sredstava po osnovu Ugovora o kreditu sa državnom garancijom.

Ministarstvo vodi evidenciju i prati izmirivanje obaveza po osnovu kredita sa državnom garancijom.

Naknada za rizik

Član 71

Korisnik državne garancije i transfernog zajma plaća naknadu za rizik, u visini od 1% od iznosa garancije, odnosno transfernog zajma, u roku od 30 dana od dana potpisivanja ugovora o garanciji odnosno ugovora o transfernom zajmu.

Naknada iz stava 1 ovog člana prihod je budžeta države.

Zaduživanje opština i privrednih društava i pravnih lica u većinskom vlasništvu države odnosno opština

Član 72

Opštine mogu uzimati dugoročne pozajmice i davati garancije uz prethodnu saglasnost Vlade, koja se daje na predlog Ministarstva .

Pravna lica i privredna društva koja su u većinskom vlasništvu države, mogu se dugoročno zaduživati uz prethodnu saglasnost Vlade, a koja se daje na predlog resornog ministarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva.

Pravna lica i privredna društva koja su u većinskom vlasništvu opštine, mogu se dugoročno zaduživati uz prethodnu saglasnost Vlade, a koja se daje na predlog Ministarstva, na osnovu podnešene inicijative opštine i prethodne saglasnosti opštine.

Korisnik sredstava po osnovu dugoročnog zaduživanja iz stava 2 ovog člana dužan je da Ministarstvu podnosi izvještaj o svakom povlačenju kreditnih sredstava, u roku od sedam dana od dana povlačenja i da podnosi mjesečno izvještaje o stanju povučenih sredstava, otplate obaveza i stanju duga, do 15. u mjesecu za prethodni mjesec

Postupak za podnošenje zahtjeva, dokumentacija potrebna za zaduživanje i uslovi koje moraju da ispunjavaju pravna lica i privredna društva iz stava 2 ovog člana uređuju se propisom Ministarstva.

Strategija upravljanja dugom

Član 73

Strategija upravljanja dugom sadrži okvirni program zaduživanja za srednjoročni period, smjernice za utvrđivanje rizika prilikom uzimanja pozajmica, smjernice upravljanja dugom, gotovinom, garancijama i pozajmicama i druga pitanja od značaja za upravljanje dugom.

Ministarstvo dostavlja predlog Strategije upravljanja dugom Centralnoj banci i Fiskalnom savjetu radi davanja mišljenja.

Centralna banka i Fiskalni savjet dostavljaju mišljenja u roku od 15 radnih dana od dana prijema predloga Strategije.

Strategiju iz stava 1 ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva, uzimajući u obzir mišljenje Centralne banke i Fiskalnog savjeta.

Ako Centralna banka i/ili Fiskalni savjet ne dostave mišljenje iz stava 3 ovog člana u propisanim rokovima, Vlada će utvrditi strategiju bez mišljenja Centralne banke i Fiskalnog savjeta.

Upravljanje dugom i evidencija

Član 74

Državnim dugom upravlja i evidenciju o postojećem dugu države, uzetim dugoročnim i kratkoročnim kreditima, emitovanim dužničkim hartijama od vrijednosti, datim garancijama i transfernim zajmovima vodi Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom.

Nadležni organ u opštini vodi evidenciju o postojećem dugu opštine, uzetim dugoročnim i kratkoročnim kreditima, emitovanim dužničkim hartijama od vrijednosti, transfernim zajmovima i datim garancijama i o tome Ministarstvu dostavlja izvještaj kvartalno u roku od 30 dana od isteka kvartala .

Ministarstvo objedinjava evidenciju o javnom dugu i godišnji izvještaj o javnom dugu dostavlja Vladi na usvajanje, do kraja aprila tekuće godine za prethodnu fiskalnu godinu.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana Ministarstvo objavljuje na svojoj internet stranici u roku od 15 dana od dana usvajanja.

Ministarstvo i opštine dužni su da evidencije iz st. 1 i 2 ovog člana objavljuju na svojim internet stranicama, kvartalno.

Postupak evidentiranja, otplate, usaglašavanja i izvještavanja o državnom i javnom dugu iz stava 1 i 3 ovog člana uređuje se propisom Ministarstva

Sadržaj i način dostavljanja izvještaja iz stava 2 ovog člana uređuje se propisom Ministarstva.

Zaključenje unakrsnog valutnog svopa

Član 75

Ministarstvo može, uz prethodnu saglasnost Vlade, zaključiti valutne i kamatne svop aranžmane, kao i druge ugovore o finansijskim derivatima, a u vezi sa drugim zaključenim kreditnim ugovorima, emitovanim hartijama od vrijednosti i/ili izdatim garancijama.

Ugovori o finansijskim derivatima iz stava 1 ovog člana mogu se zaključivati isključivo radi upravljanja valutnim, kamatnim i rizikom refinansiranja, a ne u špekulativne svrhe.

Kamate i glavnice po osnovu duga

Član 76

Vlada ima neograničeno ovlašćenje da kamate i glavnice po osnovu duga države i garancija koje daje država, u skladu sa ovim zakonom, isplaćuje iz sredstava koja se vode na konsolidovanom računu trezora, u skladu sa uslovima i rokovima koje je ugovorila Vlada.

Izdavanje pravnog mišljenja

Član 77

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, na zahtjev kreditora ili donatora izdaje pravno mišljenje kojim potvrđuje da je ustavna i zakonska procedura zaduživanja i odobravanja donacije ispoštovana.

Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, na zahtjev ugovorne strane, izdaje pravno mišljenje kojim potvrđuje da je ustavna i zakonska procedura zaključivanja ugovora o finansijskim derivatima ispoštovana.

VIII. RAČUNOVODSTVO I ZAVRŠNI RAČUN BUDŽETA

Glavna knjiga trezora i evidencija

Član 78

Knjigovostvena evidencija se vodi kroz glanvu knjigu trezora i pomoćne evidencije.

Glavna knjiga trezora je sistematska računovodstvena evidenciju svih primitaka, rashoda, preuzetih obaveza, obaveza, finansijske imovine, obaveza po osnovu zaduživanja, transakcija finansiranja i promjena stanja konsolidovanog računa trezora..

Preuzete obaveze, obaveze, finansijska imovina i obaveze koje se ne evidentiraju neposredno u glavnoj knjizi trezora evidentiraju se u pomoćnim evidencijama

Računovodstvo i unutrašnja kontrola

Član 79

Ministarstvo je odgovorno za utvrđivanje računovodstvene politike i standarda.

Budžetski izvršioci su odgovorni za pravilno, sveobuhvatno, i tačno računovodstvo i unutrašnju kontrolu primitaka, obaveza iz prethodnog perioda, finansijske imovine, ugovorenih obaveza i izdataka potrošačkih jedinica kao i za njihovo usaglašavanje sa glavnom knjigom trezora i pomoćnim evidencijama.

Način vođenja računovodstva i izvještavanje

Član 80

Način vođenja računovodstva budžeta, način podnošenja izvještaja o korišćenju sredstava budžeta i finansijskih izvještaja budžeta i rokove za podnošenje istih propisuje Ministarstvo.

Finansijski i budžetski izvještaji moraju biti tačni, potpuni, blagovremeni i usaglašeni sa glavnom knjigom trezora, pomoćnim evidencijama Ministarstva i finansijskim izvještajima jedinice koja raspolaže aproprijacijama, evidencijom bankarskih računa i evidencijom duga.

Ministarstvo može izdati poseban zahtjev potrošačkim jedinicama, opštinama i drugim subjektima javnog sektora za podnošenje finansijskog izvještaja.

Potrošačke jedinice, opštine i drugi subjekti javnog sektora dužni su da po zahijevu Ministarstva podnesu finansijski izvještaj iz stava 2 ovog člana.

Finansijski izvještaj potrošačka jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije podnosi nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije, a konsolidovani izvještaj potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije podnosi Ministarstvu.

Ako je u toku fiskalne godine potrošačka jedinica ukinuta, finansijski izvještaj ukunute potrošačke jedinice dostavlja potrošačka jedinica koja je pravni sljedbenik ukinute potrošačke jedinice.

Finansijski izvještaji iz ovog člana moraju biti tačni, potpuni, blagovremeni i usaglašeni sa Glavnom knjigom trezora i pomoćnim evidencijama.

Priprema završnog računa budžeta

Član 81

Ministarstvo propisuje način pripreme i rokove predaje završnih računa potrošačkih jedinica.

Završni račun iz stava 1 ovog člana, potrošačka jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije podnosi nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou jedinice organizacione klasifikacije, a konsolidovani završni račun potrošačka jedinica na nivou grupe organizacione klasifikacije podnosi Ministarstvu.

Ako je u toku fiskalne godine potrošačka jedinica ukinuta, završni račun ukunute potrošačke jedinice dostavlja potrošačka jedinica koja je pravni sljedbenik ukinute potrošačke jedinice.

Predlog zakona o završnom računu budžeta države usaglašava se sa trezorskim dnevnikom (glavnom knjigom trezora), pomoćnim evidencijama Ministarstva i finansijskim izvještajima jedinice koja raspolaže aproprijacijama, evidencijom duga i sadrži stanja bankarskih računa države.

Na osnovu završnih računa iz stava 1 ovog člana i drugih izvještaja i pomoćnih evidencija, Ministarstvo priprema nacrt zakona o završnom računu budžeta države i dostavlja ga Vladi do 1. juna tekuće, za prethodnu fiskalnu godinu.

Rok za utvrđivanje Predloga zakona o završnom računu

Član 82

Vlada do kraja juna utvrđuje predlog zakona o završnom računu budžeta države i istovremeno ga dostavlja Državnoj revizorskoj instituciji i Fiskalnom savjetu.

Vlada dostavlja predlog zakona o završnom računu budžeta države Skupštini do kraja septembra.

Državna revizorska institucija dostavlja izvještaj o reviziji završnog računa, a Fiskalni savjet dostavlja svoje mišljenje, Skupštini, do 15. oktobra tekuće godine za prethodnu fiskalnu godinu.

Postupanje po preporukama Državne revizorske institucije

Član 83

Vlada, u roku od 30 dana od dana kada Skupština razmotri izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji predloga zakona o završnom računu budžeta države, donosi akcioni plan za sprovođenje preporuka Državne revizorske institucije.

Akcioni plan utvrđuje preporuke koje treba sprovesti, odgovorne institucije, mjere i rokove za sprovođenje, dostavlja se Skupštini i objavljuje se na internet stranici Vlade.

Vlada polugodišnje izvještava Skupštinu i Državnu revizorsku instituciju o sprovođenju akcionog plana dok se preporuke ne sprovedu u potpunosti.

Sadržaj završnog računa

Član 84

Zakon o završnom računu budžeta države i odluka o završnom računu budžeta opštine moraju biti u skladu sa sadržajem i klasifikacijom budžeta, shodno [članu 36](#) ovog zakona.

Zakon o završnom računu budžeta sadrži: pregled ostvarenja primitaka i izdataka, ostvarenja rezultata i pregled planiranih i ostvarenih izdataka po potrošačkim jedinicama u skladu sa budžetskim klasifikacijama.

Uz zakon o završnom računu budžetu države, priprema se obrazloženje koje sadrži:

1) Izvještaj o stanju depozita

2) Izvještaj o stanja na državnim bankarskim računima koja ne ulaze u stanje depozita

3) Pregled ostvarenja budžetskih izdataka po programskoj klasifikaciji

4) početno i završno stanje konsolidovanog računa trezora;

5) pregled izvršenih odstupanja u odnosu na planirane iznose;

6) izvještaj o uzetim pozajmicama;

7) izvještaj o izdacima budžetskih rezervi;

8) izvještaj o garancijama datim tokom fiskalne godine;

9) izvještaj o realizaciji programskog budžeta;

10) izvještaj o državnom dugu i datim garancijama;

11) izvještaj o stanju neizmirenih obaveza koje nemaju karakter pozajmica u skladu sa [članom 16](#) stav 2 ovog zakona.

12) izvještaj o ostvarenom rastu neto rashoda opšteg nivoa države u odnosu na putanju neto rashoda iz Fiskalne strategije, sa obračunom po metodologiji iz člana 19 ovog zakona i pregledom kumulativnog odstupanja ostvarenog rasta neto rashoda od putanje za protekli period važenja Fiskalne strategije.

Završni račun budžeta opštine

Član 85

Sadržaj odluke o završnom računu budžeta opštine propisuje se zakonom kojim se uređuje pitanje finansiranje lokalnih samouprava.

Završni račun budžeta opštine priprema odgovorno lice u opštini, u skladu sa ovim zakonom.

Završni račun budžeta opštine dostavlja se na uvid Ministarstvu.

Završni račun budžeta opštine koji se dostavlja Ministarstvu sadrži podatke potrebne za konsolidaciju opšteg nivoa države, uključujući podatke o primicima, izdacima, dugu, garancijama i neizmirenim obavezama, na način koji propiše Ministarstvo.

Vlada je dužna da, u roku od 30 dana od dana kada Skupština Crne Gore usvoji izvještaj Državne revizorske institucije o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta države, donese akcioni plan za sprovođenje preporuka Državne revizorske institucije.

Akcioni plan iz stava 1 ovog člana sadrži preporuke koje se sprovode, odgovorne institucije, mjere i rokove sprovođenja, dostavlja se Skupštini i objavljuje na internet stranici Vlade.

Vlada polugodišnje izvještava Skupštinu i Državnu revizorsku instituciju o sprovođenju akcionog plana iz stava 1 ovog člana, do realizacije preporuka.

IX. POSLOVI BUDŽETA, DRŽAVNOG TREZORA I JAVNOG DUGA

Poslovi budžeta

Član 86

Poslovi budžeta obuhvataju:

- 1) postupak pripremanja, planiranja i izrade zakona o budžetu države i drugih propisa kojima se bliže uređuje pripremanje i izvršenje budžeta;
- 2) pripremanje smjernica makroekonomske i fiskalne politike i srednjoročnog budžetskog okvira
- 3) projektovanje primitaka i izdataka, odnosno prihoda i rashoda, projektovanje deficita i praćenje konsolidovanog bilansa javne potrošnje;
- 3) razvijanje tehničkih standarda za pripremu, planiranje i izvršenje budžeta;
- 4) analizu zahtjeva potrošačkih jedinica za budžetskim sredstvima;
- 5) pripremanje periodičnih i godišnjih konsolidovanih izvještaja o izvršenju budžeta;
- 6) pripremanje mjesečnog plana potrošnje i dodjelu budžetskih sredstava;
- 7) koordinaciju i sprovođenje dubinskih analiza potrošnje u cilju optimizacije izdataka;

- 8) koordinaciju i planiranje, obračun, prikupljanje i izvještavanje o uplati sopstvenih sredstava EU;
- 9) koordinaciju vođenja registra i analiza fiskalnih rizika na budžet države;
- 10) pružanje stručnih savjeta potrošačkim jedinicama i organima lokalne samouprave o budžetskim pitanjima;
- 11) predlaganje i pripremu izmjena i budžeta i akta o privremenom finansiranju;
- 12) sagledavanje finansijskih efekata zakona i drugih propisa na povećanje ili smanjenje budžetskih izdataka i primitaka i davanje stručnog mišljenja u cilju usaglašavanja zakona i drugih propisa sa godišnjim zakonom o budžetu i ovim zakonom;
- 13) druge poslove od značaja za budžet.

Poslovi državnog trezora

Član 87

Poslovi državnog trezora obuhvataju:

- 1) izvršavanje plaćanja;
- 2) raspored primitaka na osnovu zakona;
- 2) vođenje glavne knjige trezora;
- 3) upravljanje računovodstvenim informacionim sistemom;
- 4) obradu zahtijeva za plaćanje;
- 5) pripremanje završnog računa budžeta države;
- 6) finansijsku kontrolu putem računovodstvenog informacionog sistema baziranog na planiranim obavezama;
- 7) praćenje izvršavanja izdataka;
- 8) razvijanje i vođenje računovodstvene politike i standarda budžeta države;
- 9) obezbjeđivanje potrebnih izvještaja sa podacima kojima raspolaže Trezor u skladom sa zakonom;
- 10) pripremu izvještaja sa podacima kojima raspolaže Trezor za potrebe ministra finansija i Vlade;
- 11) pripremu podataka za analizu finansijskog sistema;

Poslovi javnog duga

Član 88

Poslovi javnog duga obuhvataju:

- 1) pripremanje i praćenje sprovođenja strategije upravljanja dugom;

- 2) postupak zaduživanje, izdavanja garancija i transfernih zajmova u skladu sa ovom Zakonom;
 - 3) upravlje dugom nastalim po osnovu zaduživanja na domaćem i međunarodnom tržištu;
 - 4) upravlje dugom nastalim po osnovu datih državnih garancija;
 - 5) vođenje evidencije i izvještavanje o državnom i javnom dugu;
 - 6) upravljanje raspoloživim novčanim sredstvima na konsolidovanom računu trezora;
 - 7) obezbjeđenje neophodnog iznosa novčanih sredstava na konsolidovanom računu trezora koji je potreban za blagovremeno plaćanje planiranih obaveza;
 - 8) upravljanje stranim donacijama, pomoćima i zajmovima i
- 9) druge poslove od značaja za trezorsko poslovanje.

X. FISKALNI SAVJET CRNE GORE

Osnivanje Fiskalnog savjeta Crne Gore

Član 89

Nezavisnu ocjenu kredibiliteta fiskalne politike i unapređenja fiskalne odgovornosti nezavisnom analizom fiskalne politike i usklađenosti sa kriterijumima fiskalne odgovornosti vrši Fiskalni savjet Crne Gore (u daljem tekstu: Fiskalni savjet), kao nezavisna fiskalna institucija.

Fiskalni savjet je funkcionalno nezavisan u obavljanju funkcija utvrđenih ovim zakonom i ne traži niti prima instrukcije od bilo kog državnog organa niti drugog javnog ili privatnog subjekta.

Fiskalni savjet ima svojstvo pravnog lica.

Sjedište Fiskalnog savjeta je u Podgorici.

Fiskalni savjet ima pečat sa grbom Crne Gore i natpisom: "Fiskalni savjet Crne Gore - Podgorica".

Djelokrug Fiskalnog savjeta

Član 90

Fiskalni savjet:

- 1) daje mišljenja o predlozima zakona, drugih propisa i strateških dokumenata sa fiskalnim uticajem, u skladu sa članom 11 ovog zakona;
- 2) daje mišljenje o predlogu izmjena i dopuna budžeta iz člana 12 ovog zakona;
- 3) daje mišljenje o predlogu Fiskalne strategije i izmjenama i dopunama Fiskalne strategije iz člana 21 ovog zakona;
- 4) daje mišljenje o predlogu Smjernica makroekonomske i fiskalne politike iz člana 22 ovog zakona, uključujući ocjenu vjerodostojnosti makroekonomskih projekcija i projekcija prihoda, rashoda i duga, kao i njihove usklađenosti sa Fiskalnom strategijom i kriterijumima fiskalne odgovornosti;
- 5) daje mišljenje o srednjoročnom budžetskom okviru iz člana 23 ovog zakona, uključujući njegovu usklađenost sa Fiskalnom strategijom, putanjom neto rashoda, gornjim granicama rashoda i kriterijumima fiskalne odgovornosti;

- 6) daje mišljenje o planu fiskalne konvergencije i mjerama za korekciju odstupanja iz člana 26 ovog zakona;
- 7) daje mišljenje o predlogu zakona o budžetu države iz člana 37 ovog zakona, uključujući ocjenu njegove usklađenosti sa Fiskalnom strategijom, srednjoročnim budžetskim okvirom, putanjom neto rashoda, gornjim granicama rashoda i kriterijumima fiskalne odgovornosti;
- 8) daje mišljenje o predlogu zakona o završnom računu budžeta države i ocjenjuje usklađenost sa kriterijumima fiskalne odgovornosti, u skladu sa članom 30 ovog zakona;
- 9) daje mišljenje o predlogu Strategije upravljanja dugom iz člana 72 ovog zakona;
- 10) ocjenjuje vjerodostojnost makroekonomskih projekcija i projekcija prihoda, rashoda i duga korišćenih u pripremi Fiskalne strategije, Smjernica makroekonomske i fiskalne politike, srednjoročnog budžetskog okvira i predloga zakona o budžetu države;
- 11) analizira makroekonomska i fiskalna kretanja, fiskalne rizike i dugoročnu fiskalnu održivost, uključujući fiskalne efekte demografskog starenja, penzionog i zdravstvenog sistema, koncesija, javno-privatnih partnerstava, opština i privrednih društava u većinskom državnom ili opštinskom vlasništvu;
- 12) sprovodi, najmanje jednom godišnje, naknadnu (ex-post) evaluaciju makroekonomskih i fiskalnih pokazatelja i trogodišnjih projekcija iz člana 22 stav 7 ovog zakona i objavljuje evaluaciju na svojoj internet stranici;
- 13) ocjenjuje usklađenost planiranog i ostvarenog rasta neto rashoda i gornjih granica rashoda sa putanjom neto rashoda utvrđenom Fiskalnom strategijom.

Ministarstvo uzima u obzir nalaze naknadne (ex-post) evaluacije iz stava 1 tačka 12 ovog člana prilikom pripreme narednih makroekonomskih i fiskalnih projekcija.

Fiskalni savjet može, na sopstvenu inicijativu, pripremati i objavljivati analize, ocjene i preporuke koje se odnose na fiskalnu politiku, fiskalne rizike, održivost javnih finansija i primjenu kriterijuma fiskalne odgovornosti

Imenovanje i uslovi za imenovanje članova Fiskalnog savjeta

Član 91

Radi predlaganja članova Fiskalnog savjeta radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta raspisuje javni poziv za izbor članova Fiskalnog savjeta.

Javni poziv iz stava 1 ovog člana traje najmanje 15 dana, a objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore", u najmanje jednom od štampanih medija sa sjedištem u Crnoj Gori i na internet stranici Skupštine.

Radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta sačinjava listu kandidata koji ispunjavaju uslove iz javnog poziva iz stava 2 ovog člana.

O utvrđenoj listi kandidata radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta obavještava predlaže iz stava 7 ovog člana.

Na osnovu liste iz stava 3 ovog člana predlagači iz stava 7 ovog člana utvrđuju predlog po jednog kandidata za člana Fiskalnog savjeta.

Radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta dužno je da, bez odlaganja, obavijesti predlagača iz stava 7 ovog člana o dostavljenom predlogu kandidata za člana Fiskalnog savjeta, kako isti kandidat ne bi bio predložen od strane drugih predlagača.

Fiskalni savjet čine tri člana koje imenuje Skupština i to:

- jednog člana na predlog radnog tijela Skupštine nadležnog za oblast budžeta,
- jednog člana na predlog Predsjednika Crne Gore,
- jednog člana na predlog Vlade koga joj predloži Ministarstvo.

Za člana Fiskalnog savjeta može da bude imenovano lice koje je crnogorski državljanin i koje ima najmanje:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - ekonomija ili pravo;
- 2) deset godina radnog iskustva u oblasti makroekonomije, fiskalne politike i javnih finansija;

Izuzetno od stava 8 ovog člana, državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije, koji poznaje službeni jezik Crne Gore i pismen je na latiničnom ili ćiriličnom pismu, može biti imenovan za člana Fiskalnog savjeta pod istim uslovima kao crnogorski državljanin.

Za člana Fiskalnog savjeta ne može da bude imenovano lice koje:

- 1) je osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za rad, odnosno protiv koga je pokrenut krivični postupak po službenoj dužnosti;
- 2) obavlja funkciju poslanika ili odbornika;
- 3) obavlja funkciju člana Vlade;
- 4) je član političke partije ili drugog subjekta koji obavlja političku djelatnost;
- 5) obavlja funkcije u organima upravljanja i nadzora potrošačkih jedinica budžeta države ili opština.

Članovi Fiskalnog savjeta imenuju se na mandat od šest godina i isto lice može da bude imenovano za člana tog savjeta najviše dva puta.

Predsjednik Fiskalnog savjeta

Član 92

Članovi Fiskalnog savjeta iz svog sastava biraju predsjednika Fiskalnog savjeta.

Predsjednik Fiskalnog savjeta bira se na period od dvije godine i isto lice može da bude ponovo birano za predsjednika Fiskalnog savjeta.

Predsjednik Fiskalnog savjeta:

- 1) predstavlja i koordinira radom Fiskalnog savjeta;
- 2) saziva i predsjedava sjednicama Fiskalnog savjeta;
- 3) imenuje potpredsjednika iz reda članova Fiskalnog savjeta koji u slučaju odsustva predsjednika vrši tu funkciju.

Način odlučivanja Fiskalnog savjeta

Član 93

Fiskalni savjet odlučuje na sjednici ako su prisutna najmanje dva člana.

Fiskalni savjet odlučuje većinom glasova ukupnog broja članova.

Član Fiskalnog savjeta koji se ne saglasi sa mišljenjem, ocjenom ili zaključkom ima pravo da njegovo izdvojeno mišljenje bude zabilježeno i objavljeno uz doneseni akt.

Članovi Fiskalnog savjeta dužni su da poslove iz djelokruga Fiskalnog savjeta obavljaju profesionalno i nepristrasno u skladu sa zakonom, i ne smiju da učestvuju u političkim aktivnostima, javno da iskazuju politička uvjerenja.

Članovi Fiskalnog savjeta ne smiju tražiti niti primati uputstva za rad i odlučivanje od organa nadležnih za budžet, kao ni od bilo kog drugog javnog ili privatnog subjekta.

Pristup podacima

Član 94

Nadležni organi, organizacije i privredna društva u kojima država ili opština imaju većinski vlasnički udio dužni su da na zahtjev Fiskalnog savjeta u roku od 15 radnih dana od dana prijema zahtjeva dostave podatke neophodne za njegov rad ili dostave obavještenje o neposjedovanju zahtijevanih podataka.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako je Fiskalni savjet podnio zahtjev za dobijanje podataka radi pripreme mišljenja ili ocjene za koje je ovim zakonom utvrđen rok Fiskalnom savjetu, podaci ili obavještenje o neposjedovanju podataka se dostavljaju bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, osim drugačije nije uređeno ovim zakonom.

Ako Fiskalni savjet ne dobije podatke ili obavještenje u roku iz stava 1 i 2 ovog člana, o tome obavještava Skupštinu.

Članovi Fiskalnog savjeta i zaposleni dužni su da sa podacima koje dobiju od subjekata iz stava 1 ovog člana, postupaju kao sa poslovnom tajnom.

Fiskalni savjet može da potpiše memorandum o saradnji sa organima, organizacijama i privrednim društvima iz stava 1 ovog člana, radi efikasnije razmjene podataka.

Javnost rada

Član 95

Rad Fiskalnog savjeta je javan.

Mišljenja i analize iz [člana 87](#) ovog zakona koje daje, odnosno priprema Fiskalni savjet objavljuju se na internet stranici Fiskalnog savjeta.

Fiskalni savjet ima pravo i mogućnost da javno, blagovremeno i na sopstvenu inicijativu komunicira o svakom pitanju iz svoje nadležnosti, uključujući putem medija, javnih saopštenja, publikacija i učešća u javnoj raspravi, čime doprinosi informisanoj javnoj raspravi o fiskalnoj politici. Predsjednik, odnosno član Fiskalnog savjeta dužan je da, na poziv Skupštine Crne Gore, odnosno nadležnog radnog tijela Skupštine, učestvuje u redovnim saslušanjima i raspravama o pitanjima iz nadležnosti Fiskalnog savjeta, a naročito povodom mišljenja, ocjena i izvještaja koje Fiskalni savjet sačinjava u skladu sa ovim zakonom.

Postupanje po mišljenjima Fiskalnog savjeta

Član 96

Kada Vlada, Ministarstvo ili drugi nadležni organ ne postupi u skladu sa mišljenjem, ocjenom ili preporukom koju je Fiskalni savjet dao u skladu sa ovim zakonom, dostavlja Skupštini i objavljuje na svojoj internet stranici pisano obrazloženje razloga za takvo odstupanje, u roku od 30 radnih dana od dana prijema mišljenja, ocjene ili preporuke.

Zarada i naknade za rad Fiskalnog savjeta

Član 97

Funkcija Predsjednika i člana Fiskalnog savjeta je profesionalna.

Predsjednik i članovi Fiskalnog savjeta ne mogu da vrše drugu javnu funkciju, niti da profesionalno obavljaju drugu djelatnost.

Izuzetno od stava 1 ovog člana predsjednik i članovi Fiskalnog savjeta mogu da budu angažovani da obavljaju naučnu, obrazovnu i umjetničku djelatnost, kao i da stvaraju autorska djela u skladu sa zakonom.

Koeficijent za zaradu predsjednika Fiskalnog savjeta utvrđuje se u visini koeficijenta za zaradu koju ostvaruje predsjednik Senata Državne revizorske institucije, a koeficijent za zaradu člana Fiskalnog savjeta utvrđuje se u visini koeficijenta za zaradu koju ostvaruje član Senata Državne revizorske institucije, u skladu sa zakonom

Prestanak mandata i razrješenja člana Fiskalnog savjeta

Član 98

Predsjednik i član Fiskalnog savjeta razrješavaju se dužnosti:

- 1) na sopstveni zahtjev;
- 2) po ostvarivanju prava na starosnu penziju.

Predsjednik i član Fiskalnog savjeta razrješavaju se dužnosti:

- 1) zbog trajnog gubitka sposobnosti za obavljanje funkcije;
- 2) ako obavljaju funkciju poslanika ili odbornika, člana Vlade ili drugu javnu funkciju, obavljaju drugu profesionalnu djelatnost koja je nespojiva sa tom funkcijom, ili postanu član političke partije ili drugog subjekta koji obavlja političku djelatnost;
- 3) ako izgube crnogorsko državljanstvo, osim u slučaju iz člana 91 stav 9 ovog zakona;
- 4) ako budu osuđeni za djelo koje ih čini nedostojnim za obavljanje funkcije;
- 5) ako funkciju obavljaju očigledno nestručno ili sa grubom nepažnjom, što se sastoji u ozbiljnom ili ponovljenom kršenju dužnosti utvrđenih ovim zakonom i potvrđeno je konačnim aktom nadležnog organa;
- 6) ako se konačnim aktom nadležnog organa utvrdi da su, neposredno ili preko posrednika, prekršili propise kojima se uređuju sukob interesa, nespojivost funkcija ili druga pitanja koja utiču na integritet funkcije.

Razlog za razrješenje iz stava 2 tačka 5 ovog člana postoji kada je ozbiljna ili ponovljena povreda dužnosti utvrđena konačnim aktom nadležnog organa.

Fiskalni savjet je dužan da najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata predsjednika, odnosno člana Fiskalnog savjeta o tome obavijesti Skupštinu, Predsjednika Crne Gore i Vladu.

U slučaju prestanka, odnosno razrješenja iz st. 1 i 2 ovog člana, Skupština o tome obavještava Predsjednika Crne Gore i Vladu.

Radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta treba da u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavještenja iz stava 4 ovog člana, raspiše javni poziv za izbor članova Fiskalnog savjeta u skladu sa [članom 86](#) ovog zakona.

Osim u slučaju iz stava 1 i 2 ovog člana, član Fiskalnog savjeta kome je istekao mandat nastavlja da obavlja funkciju do imenovanja novog člana.

Sekretarijat Fiskalnog savjeta

Član 99

Radi vršenja stručnih i administrativnih poslova u Fiskalnom savjetu obrazuje se Sekretarijat Fiskalnog savjeta (u daljem tekstu: Sekretarijat).

Sekretarijat ima Stručnu službu i Administrativno-tehničku službu.

Rad Sekretarijata organizuje i koordinira Sekretar.

Sekretara Sekretarijata imenuje Fiskalni savjet na osnovu javnog konkursa, na mandat od pet godina i može biti ponovo imenovan.

Za sekretara Sekretarijata može da bude imenovano lice koje ima:

- 1) VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja - ekonomija ili pravo;

2) pet godina radnog iskustva i najmanje dvije godine radnog iskustva na poslovima rukovođenja;

3) položen stručni ispit za rad u državnim organima.

Koeficijent za zaradu sekretara Sekretarijata utvrđuje se u visini koeficijenta za zaradu koju ostvaruje Generalni sekretar Skupštine u skladu sa zakonom.

Na prava i obaveze zaposlenih u Sekretarijatu primjenjuju se propisi o državnim službenicima i namještenicima.

Angažovanje eksternog stručnjaka i obrazovanje stručnih tijela

Član 100

Fiskalni savjet može, radi efikasnijeg obavljanja poslova, da angažuje eksternog stručnjaka u skladu sa zakonom, odnosno da obrazuje stručna tijela.

Eksterni stručnjak i član stručnog tijela iz stava 1 ovog člana podliježu pravilima o povjerljivosti podataka i sprečavanju sukoba interesa koja važe za članove Fiskalnog savjeta.

Akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji

Član 101

Fiskalni savjet donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, uz prethodno mišljenje Ministarstva i nadležnog radnog tijela Skupštine nadležnog za oblast budžeta.

Sredstva za rad Fiskalnog savjeta

Član 102

Sredstva za rad Fiskalnog savjeta obezbjeđuju se u budžetu Crne Gore.

Fiskalni savjet samostalno odlučuje o korišćenju budžetskih sredstava.

Reviziju finansijskog poslovanja Fiskalnog savjeta vrši Državna revizorska institucija.

Eksterna evaluacija rada Fiskalnog savjeta

Član 103

Rad Fiskalnog savjeta podliježe nezavisnoj eksternoj evaluaciji, koja se sprovodi najmanje jednom u pet godina.

Evaluacijom iz stava 1 ovog člana ocjenjuje se naročito: stručni i metodološki kvalitet analiza, ocjena i mišljenja Fiskalnog savjeta, nezavisnost i nepristrasnost u radu, kao i adekvatnost institucionalnih, kadrovskih i finansijskih kapaciteta za izvršavanje nadležnosti utvrđenih ovim zakonom.

Evaluaciju sprovode nezavisni eksterni evaluatori koje, na osnovu javnog poziva, određuje radno tijelo Skupštine nadležno za oblast budžeta, iz reda stručnjaka u oblasti makroekonomije,

fiskalne politike i javnih finansija koji nisu bili članovi Fiskalnog savjeta niti zaposleni u Sekretarijatu u periodu obuhvaćenom evaluacijom.

Evaluacija iz stava 1 ovog člana može se sprovesti i u saradnji sa relevantnim međunarodnim institucijama, odnosno nezavisnim fiskalnim institucijama država članica Evropske unije.

Sredstva za sprovođenje evaluacije obezbjeđuju se u budžetu Skupštine, odvojeno od sredstava za rad Fiskalnog savjeta.

Izveštaj o sprovedenoj evaluaciji dostavlja se Skupštini i objavljuje se na internet stranici Skupštine i Fiskalnog savjeta.

Fiskalni savjet je dužan da se izjasni o nalazima i preporukama iz izveštaja iz stava 6 ovog člana u roku od 60 dana od dana dostavljanja i da izjašnjenje objavi na svojoj internet stranici.

Donošenje budžeta i izvještavanje Fiskalnog savjeta

Član 104

Fiskalni savjet dužan je da do 15. septembra tekuće fiskalne godine radnom tijelu Skupštine nadležnom za poslove budžeta i Ministarstvu dostavi nacrt zahtjeva Fiskalnog savjeta za budžetskim sredstavima za narednu fiskalnu godinu, u skladu sa zakonom.

Radno tijelo Skupštine nadležno za poslove budžeta na osnovu zahtjeva iz stava 1 ovog člana do 1. oktobra tekuće fiskalne godine utvrđuje zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Fiskalnog savjeta za narednu fiskalnu godinu i dostavlja ga Ministarstvu.

Ako Vlada u predlogu zakona o budžetu države izvrši izmjene u odnosu na zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Fiskalnog savjeta iz stava 2 ovog člana, dostavlja Skupštini pisano obrazloženje tih izmjena.

Fiskalni savjet dužan je da do 31. marta dostavi Skupštini na upoznavanje izveštaj o radu za prethodnu godinu.

Sredstva odobrena za rad Fiskalnog savjeta za fiskalnu godinu ne mogu biti niža od osnove izdataka odobrenih za prethodnu fiskalnu godinu, osim ako smanjenje proizlazi iz opšte politike smanjenja izdataka se primjenjuje na sve potrošake jedinice.

Na poziv nadležnog radnog tijela Skupštine, predsjednik Fiskalnog savjeta predstavlja godišnji izveštaj o radu iz stava 3 ovog člana.

Statut

Član 105

Fiskalni savjet donosi statut koji sadrži: sjedište Fiskalnog savjeta, unutrašnju organizaciju, način rada, način pripreme i donošenje opštih i drugih akata Fiskalnog savjeta, način ostvarivanja i visinu dodatka na zaradu zaposlenih u Stručnoj službi i druga pitanja od značaja za rad Fiskalnog savjeta, u skladu sa zakonom.

Statut se objavljuje na internet stranici Fiskalnog savjeta.

XI. STRUČNI KAPACITETA I KONTINUIRANA EDUKACIJA

Akademija finansija

Član 106

Radi obezbijedivanja orgovarajućih stručnih kapaciteta i kontinuiranog stručnog usavršavanja, i profesionalne edukacije državnih i lokalnih službenika u oblasti javnih finansija, ekonomske politike, budžetskog sistema i fiskalne odgovornosti, programskog budžeta, budžeta zasnovanog na učinku, rodno odgovornog budžeta, SBO, unutrašnjih kontrola i unutrašnje revizije, računovodstva javnog sektora, javnih nabavki, zaštite finansijskih interesa EU i drugih oblasti iz nadležnosti Ministarstva, Ministarstvo osniva Akademiju finansija (u daljem tekstu: Akademija)

Akademija se organizuje kao posebna organizaciona jedinica unutar Ministarstva, što se bliže uređuje aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva.

Nadležnosti Akademije

Član 107

Akademija može da vrši sljedeće poslove:

- 1) Pripremu i sprovođenje programa obuka iz oblasti iz člana 102 stav 1 ovog zakona, kada se za to steknu uslovi, u saradnji i shodno iskazanim potrebama nadležnih organizacionih jedinica Ministarstva;
- 2) Saradnju sa međunarodnim institucijama, akademskom zajednicom i drugim partnerskim organizacijama u razvoju programa obuka iz tačke 1 ovog stava i drugih programa, shodno potrebama.
- 3) i druge poslove od značaja za rad Akademije

U cilju pripreme, evaluacije i drugih pitanja od značaja za program obuka iz stava 1 tačka 1 ovog člana, Ministarstvo formira Programski savjet.

Bliži način rada Akademije, rada Programskog savjeta i izrade i sprovođenja programa obuka u okviru Akademije propisuje Ministarstvo.

XII. UPRAVLJANJE KAPITALNIM PROJEKTIMA I JAVNIM INVESTICIJAMA

Obuhvat kapitalnog budžeta države

Član 108

Vlada posebnim propisom, na predlog Ministarstva, utvrđuje način, kriterijume i uslove izrade Kapitalnog budžeta države, definiše potrošačke jedinice koje implementiraju Kapitalni budžet države, organizovanje i način rada jedinica za upravljanje kapitalnim budžetom u okviru

potrošačkih jedinica koje implementiraju Kapitalni budžet, Liste prioriternih kapitalnih projekata, sastav i poslove Komisije za ocjenjivanje projekata, kao i uvrštavanje novih kapitalnih projekata za finansiranje iz kapitalnog budžeta i eliminaciju već uvrštenih projekata u godišnjem zakonu o budžetu, a čija realizacija nije započeta u predviđenom roku.

Vlada utvrđuje smjernice, na predlog Ministarstva, o načinu, kriterijumima i uslovima izrade Kapitalnog budžeta opština,

Ministarstvo na osnovu propisa iz stava 1 i 2 ovog člana, izdaje stručno uputstvo za pripremanje kapitalnog budžeta potrošačkih jedinica i opština, koje predlažu kapitalne projekte za narednu fiskalnu godinu.

Potrošačke jedinice zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava za kapitalne projekte za narednu fiskalnu godinu podnose Ministarstvu, u skladu sa rokovima definisanim [članom 32](#) ovog zakona.

Evaluaciju dostavljenih zahtjeva novih kapitalnih projekata za uvrštavanje za finansiranje iz Kapitalnog budžeta države vrši Komisija za ocjenjivanje projekata, koju obrazuje Vlada i koja obavlja poslove u skladu sa propisom iz stava 1 ovog člana.

Kapitalni projekti, koji ne zadovoljavaju kriterijume utvrđene propisom Vlade iz stava 1 ovog člana i projekti koji nisu predloženi u postupku pripreme budžeta, u skladu sa [članom 33](#) ovog zakona, ne mogu biti uvršteni u prijedlog zakona o budžetu države.

Potrošačke jedinice koje implementiraju kapitalni budžet iz stava 1 ovog člana mogu u toku fiskalne godine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, da prenesu ovlašćenja na opštine i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu, da preuzmu kompletnu ili samo dio implementacije određenog projekta.

Ukoliko se implementacija projekata iz stava 7 ovog člana ne odvija planiranom dinamikom, potrošačke jedinice koje implementiraju kapitalni budžet, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, mogu jednostrano raskinuti dato ovlašćenje za implementaciju određenog projekta.

Registraciju, kandidovanje i ocjenjivanje novih kapitalnih projekata; podnošenje zahtjeva ovlašćenih predlagača kapitalnog projekta i implementacionih jedinica kapitalnog budžeta; praćenje i izvještavanje o implementaciji kapitalnih projekata; evidentiranje kapitalnih projekata koji se realizuju putem javno-privatnog partnerstva podnosi se na obrascima ili posredstvom informacionog sistem koji propisuje i uređuje Ministarstvo.

Propisom Vlade iz stava 1 ovog člana utvrđuje se i proporcionalan postupak ocjene spremnosti i kvaliteta kapitalnog projekta prije uvrštavanja u kapitalni budžet, srazmjerno složenosti i vrijednosti projekta, koji obuhvata ocjenu ekonomske opravdanosti, fiskalne priuštivosti, finansijske održivosti, spremnosti za realizaciju i fiskalnih rizika, a gdje je relevantno i klimatskih i ekoloških rizika.

Kapitalni projekti, bez obzira na izvor finansiranja, ne izuzimaju se od procedura, zahtjeva za ocjenu i kriterijuma za utvrđivanje prioriteta uspostavljenih uredbom iz stava 1 ovog člana, osim hitnih kapitalnih investicija i kapitalnih projekata koji podliježu zahtjevima povjerljivosti u vezi sa nacionalnom bezbjednošću.

Registar javnih investicija

Član 109

Ministarstvo uspostavlja elektornski registar javnih investicija.

Registar javnih investicija obuhvata:

- sve kapitalne projekte koji se finansiraju iz državnog budžeta, odnosno koji se finansiraju iz budžeta potrošačke jedinice koja implementira Kapitalni budžet;
- kapitalne projekte koji se finansiraju iz budžeta opština;
- kapitalne projekte koji se finansiraju iz budžeta resornih ministarstava i javnih ustanova;
- kapitalne projekte privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu, odnosno u većinskom vlasništvu opštine;
- projekte javno-privatnog partnerstva u kojima je javni partner Vlada ili lokalna samouprava, a u skladu sa posebnim zakonom.

Registar javnih investicija ima javno dostupnu elektronsku komponentu koja omogućava praćenje kapitalnih projekata i ažurira se najmanje kvartalno.

Potrošačke jedinice, organi i pravna lica koji sprovode kapitalne projekte iz stava 2 ovog člana, u obavezi su da evidentiraju kapitalne projekte i izvještavaju o realizaciji istih kroz registar javnih investicija kvartalno.

Sadržaj, proces registracije, rokove za evidentiranje i izvještavanje o realizaciji kapitalnih projekata i obrasce za registraciju, izvještavanje, pristup i vođenje registra javnih investicija propisuje Ministarstvo.

Upis projekta u registar javnih investicija ne predstavlja odobrenje projekta niti stvara pravo na finansiranje iz budžeta države, budžeta opštine ili bilo kog drugog izvora javnih sredstava.

Savjet za upravljanje javnim investicijama

Član 110

Vlada obrazuje Savjet za javne investicije koji prati realizaciju kapitalnih projekata i projekata javno-privatnog partnerstva, razmatra listu prioriternih kapitalnih projekata i predlaže Vladi kapitalne projekte za Kapitalni budžet, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Administrativne i stručno-tehničke poslove Savjeta za javne investicije obavlja sekretar Savjeta, koji se imenuje na predlog Ministarstva finansija.

Savjet donosi Poslovnik o radu kojim bliže određuje način svog rada i odlučivanja.

XIII. SREDNJOROČNE PRIORITETNE OBLASTI ZA ULAGANJE STRANIH DONACIJA

Evidencija o stranim donacijama

Član 111

Potrošačke jedinice su dužne da u roku od 15 radnih dana od dana zaključivanja ugovora o stranim donacijama iz [člana 71](#) stav 1 tačka 18 ovog zakona, podatke o toj donaciji dostave Generalnom sekretarijatu Vlade, radi vođenja evidencije, i Ministarstvu.

Evidencija iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na sredstva iz EU fondova.

Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u elektronskom obliku.

Evidencija iz stava 1 ovog člana sadrži naročito podatke o donatoru, korisniku, namjeni, vrijednosti, periodu realizacije i uslovima finansiranja donacije.

Izvještaj o srednjoročnim prioritetnim oblastima za ulaganje stranih donacija

Član 112

Na osnovu podataka iz evidencije iz [člana 107](#) ovog zakona i na osnovu Srednjoročnog programa rada Vlade, Vlada, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, određuje srednjoročne prioritetne oblasti za ulaganje stranih donacija.

Generalni sekretarijat Vlade dostavlja prioritetne oblasti iz stava 1 ovog člana Nacionalnom savjetu za održivi razvoj, radi sačinjavanja izvještaja o srednjoročnim prioritetnim oblastima za ulaganje stranih donacija.

Prioritetne oblasti iz stava 1 ovog člana obuhvataju i oblasti od značaja za jedinice lokalne samouprave.

Nacionalni savjet za održivi razvoj dužan je da u roku od 15 dana od dana dostavljanja srednjoročnih prioritetnih oblasti iz stava 1 ovog člana, sačini izvještaj o srednjoročnim prioritetnim oblastima za ulaganje stranih donacija.

Nacionalni savjet za održivi razvoj dužan je da izvještaj iz stava 3 ovog člana dostavi Vladi na usvajanje.

XIV. IZVJEŠTAVANJE NEZAVISNIH REGULATRONIH TIJELA I OCJENA RIZIKA

Finansijski izvještaji

Član 113

Nezavisna regulatorna tijela i privredna društva u kojima država ili opštine imaju većinski udio u vlasništvu, dužni su da dostavljaju finansijske izvještaje Ministarstvu, odnosno nadležnom organu opštine, u skladu sa posebnim zakonom ili propisom koji donosi Ministarstvo.

Nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu, odnosno stanju za prethodnu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri.

Nezavisno regulatorno tijelo je dužno da finansijski izvještaj dostavi Ministarstvu do kraja aprila tekuće, za prethodnu godinu, odnosno nakon utvrđivanja finansijskog izvještaja koji se donosi u roku koji je propisan posebnim zakonom.

Dostavljanje srednjoročnih planova i ocjene rizika

Član 114

Za potrebe pripreme analize i procjene fiskalnih rizika, privredna društva u većinskom vlasništvu države obavezna su da Ministarstvu dostavljaju sljedeće:

- Godišnje finansijske izvještaje iz [člana 108](#) ovog zakona, za prethodnu godinu, do kraja marta tekuće godine.
- Kvartalne finansijske izvještaje, na obrascu koji propisuje Ministarstvo, u roku od 30 dana po isteku kvartala.

Ministarstvo, u slučaju potrebe, može tražiti i dodatne podatke, informacije i pojašnjenja, uz obavezu ne otkrivanja poslovne tajne.

XV. ODGOVORNOST BUDŽETSKOG IZVRŠIOCA I MJERE

Odgovornost za štetu

Član 115

Budžetski izvršilac materijalno je odgovoran za finansijsku štetu koju je protivpravno, namjerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokovao potrošačkoj jedinici, odnosno državnom organu, odnosno opštini.

Ako se utvrdi da je budžetski izvršilac materijalno odgovoran za štetu, a tu štetu ne nadoknadi, potrošačka jedinica, odnosno državni organ može pravo na naknadu štete ostvariti kod nadležnog suda.

Uslovi za preduzimanje mjera

Član 116

Ministarstvo može preduzeti mjere iz [člana 112](#) ovog zakona prema potrošačkoj jedinici koja je:

- 1) preuzela i izvršila finansijsku obavezu koja nije utvrđena planom javnih nabavki ili budžetom države;
- 2) ugovorila potrošnju u iznosu višem od iznosa raspoređenog budžetom države;
- 3) izvršila nenamjensku potrošnju;
- 4) izvršila zapošljavanje bez prethodno dobijene saglasnosti Ministarstva o obezbjeđenju sredstava za tu namjenu u budžetu.

Mjere
Član 117

Potrošačkoj jedinici iz [člana 111](#) ovog zakona Ministarstvo, odnosno nadležni organ opštine može:

- 1) naložiti obavezu dodatnog izvještavanja;
- 2) obustaviti, odnosno ograničiti mogućnosti preusmjeravanja budžetskih sredstava i
- 3) privremeno obustaviti korišćenje budžetskih sredstava.

**XVI. FINANSIJSKA PODRŠKA I SOPSTVENA SREDSTVA
EVROPSKE UNIJE**

Samostalno upravljanje IPA sredstvima ostalim sredstvima EU podrške

Član 118

Finansijska podrška Evropske unije vrši se kroz Instrument pretpristupne podrške (u daljem tekstu: IPA sredstva) i Instrument za reforme i rast (u daljem tekstu: Reformska agenda).

IPA sredstva realizuju se kroz model indirektnog upravljanje, dobijanjem povjerenja izvršenja budžetskih zadataka od strane Evropske unije.

Crna Gora kao korisnica sredstava Evropske unije osigurava zaštitu finansijskih interesa Evropske unije uspostavljanjem AFCOS sistema.

Koordinaciju zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti u okviru AFCOS sistema vrši organizaciona jedinica Ministarstva, u skladu sa [članom 115](#) ovog Zakona.

Upravljanje IPA sredstvima sprovodi se od strane akreditovane strukture za indirektno upravljanje koju čine:

- 1) lice ovlašćeno za koordinaciju strateškog planiranja i programiranja IPA sredstava, praćenje sprovođenja i izvještavanje u vezi sa sprovođenjem IPA programa;
- 2) lice ovlašćeno za uspostavljanje i nadgledanje sistema upravljanja i kontrole u indirektnom upravljanju i za finansijsko upravljanje IPA programima;
- 3) lice koje rukovodi organizacionom jedinicom organa državne uprave koja vrši poslove koordinacije strateškog planiranja i programiranja IPA sredstava i sprovođenje pojedinačnih IPA programa;
- 4) lice koje rukovodi organizacionom jedinicom Ministarstva koja vrši poslove uspostavljanja i nadgledanja sistema upravljanja i kontrole u indirektnom upravljanju i poslove upravljanja računima, odnosno poslove finansijskog upravljanja na nivou IPA programa;
- 5) lica koja rukovode organizacionim jedinicama organa državne uprave koji vrše poslove sprovođenja ugovora iz pojedinačnih IPA programa i finansijskog upravljanja na nivou ugovora;

6) lica koja rukovode organizacionim jedinicama organa državne uprave koji vrše poslove izrade programskih dokumenata tokom procesa strateškog planiranja i programiranja i nadzor nad tehničkom implementacijom ugovora iz pojedinačnih IPA programa.

Unutrašnju reviziju fondova EU vrše organizacione jedinice uspostavljene u organu državne uprave nadležnom za poslove finansija i organu državne uprave nadležnom za sprovođenje mjera poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Nadgledanje sprovođenja svih IPA programa vrši zajedničko radno tijelo Crne Gore i Evropske komisije (Odbor za nadgledanje IPA programa).

Bliži način sprovođenja finansijske podrške i okvir struktura nadležnih za upravljanje po pojedinačnim programima podrške u okviru IPA sredstava iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Samostalno upravljanje ostalim sredstvima podrške vrši se i kroz direktnu budžetsku podršku dobijenu od strane Evropske unije.

Kao poseban vid finansijske podrške, Evropska unija može dodijeliti Crnoj Gori sredstva kojima Crna Gora samostalno upravlja.

Nadzor nad realizacijom i realizaciju aktivnosti u okviru Reformske agenda sprovodi Koordinaciono tijelo i drugi organi državne uprave, koji su obuhvaćeni programom, i to:

- 1) lica ovlašćena za koordinaciju i praćenje sprovođenja Reformske agende - koordinator i zamjenik koordinatora;
- 2) članovi Koordinacionog tijela;
- 3) resorne institucije koje su obuhvaćene programom.

Bliži način sprovođenja finansijske podrške EU u okviru Reformske agende iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Sopstvena sredstva Evropske unije

Član 119

Iznos sredstava koji se uplaćuje u budžet Evropske unije utvrđuje se godišnjim zakonom o budžetu u skladu sa propisima Evropske unije o sistemu sopstvenih sredstava.

Vlada ima neograničeno ovlašćenje da Sopstvena sredstva Evropske unije, kao i propratne troškove kamata, bankarskih troškova, korekcija i druge troškove vezane za uplatu Sopstvenih sredstava Evropske unije, u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije o sistemu sopstvenih sredstava, isplaćuje iz sredstava koja se vode na konsolidovanom računu trezora.

Sredstva iz stava 2 ovog člana uplaćuju se u budžet Evropske unije posredstvom Centralne banke Crne Gore, na ime Evropske komisije, u skladu sa propisima Evropske unije o sistemu sopstvenih sredstava.

Sopstvena sredstva Evropske unije planiraju se u programskom budžetu Ministarstva.

Organizaciona jedinica u Ministarstvu koordinira procesom obračuna, prikupljanja, izvještavanja i uplata sopstvenih sredstava EU.

Bliži postupak planiranja sopstvenih sredstava Evropske unije propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Zaštita finansijskih interesa Evropske unije

Član 120

Crna Gora kao korisnica sredstava Evropske unije osigurava samostalno upravljanje IPA sredstvima i zaštitu njenih finansijskih interesa uspostavljanjem sistema za zaštitu finansijskih interesa Evropske unije (AFCOS sistem) u okviru kojeg se osigurava koordinacija zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti i neposredna saradnja s Evropskom kancelarijom za borbu protiv prevara (OLAF).

AFCOS sistem sastoji se od:

1. tijela sistema za upravljanje i kontrolu EU fondova, odnosno struktura za izvještavanje o nepravilnostima;
2. institucije sistema zadužene za borbu protiv prevara, korupcije ili drugih oblika nezakonitih radnji (AFCOS mreža);
3. organizaciona jedinica Ministarstva zadužena za sprovođenje aktivnosti zaštite finansijskih interesa (u daljem tekstu: AFCOS kancelarija).

Tijela sistema iz stava 2 tačka 1 ovog člana su organi državne uprave ili organizacione jedinice organa državne uprave koji su obavezni da prijave utvrđene nepravilnosti putem elektronskog sistema za prijavu nepravilnosti iz domena svojih nadležnosti, u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom Crne Gore i Evropske unije koji regulišu oblast zaštite finansijskih interesa Evropske unije u upravljanju i kontroli EU fondova.

Institucije iz stava 2 tačka 2 ovog člana obavezne su da imenuju predstavnika u radu AFCOS Sistema

Tijela AFCOS mreže obavljaju zadatke u okviru AFCOS sistema u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima.

Ministarstvo vrši koordinaciju nepravilnosti na nivou AFCOS sistema.

AFCOS kancelarija je odgovorna za koordinaciju zakonodavnih, upravnih i operativnih aktivnosti između institucija AFCOS sistema i glavna je kontakt tačka Evropskoj kancelariji za borbu protiv prevara (OLAF) u Crnoj Gori koja obezbjeđuje sprovođenje administrativnih istraga OLAF-a na teritoriji Crne Gore.

Bliži način sprovođenja zaštite finansijskih interesa Evropske unije, formiranje radnih tijela i imenovanje predstavnika, funkcionisanje AFCOS sistema i strukturu i zadatke institucija AFCOS sistema propisuje Vlada, na predlog Ministarstva.

XVII. DUBINSKA ANALIZA POTROŠNJE

Definicija i svrha dubinske analize

Član 121

Dubinska analiza potrošnje predstavlja proces sistematskog ispitivanja strukture, efikasnosti i efektivnosti budžetske potrošnje potrošačkih jedinica u određenim oblastima javne potrošnje, u cilju identifikacije prostora za preraspodjelu sredstava, ostvarivanje ušteda i unapređenje efikasnosti i efektivnosti potrošnje.

Dubinska analiza potrošnje obavezno obuhvata:

- 1) analizu vrijednosti za novac ostvarene kroz budžetsku potrošnju u oblasti koja je predmet analize;
- 2) benchmarking sa uporedivim sistemima u zemljama regiona i Evropske unije, kada su uporedivi podaci dostupni;
- 3) kvantifikaciju fiskalnih efekata preporuke, iskazanu kao godišnji i višegodišnji uticaj na budžetske izdatke;
- 4) procjenu rizika implementacije preporuka i alternativnih mjera u slučaju neimplementacije.

Institucionalni okvir i odgovornost

Član 122

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi odluku o sprovođenju pojedinačne dubinske analize potrošnje ili donosi godišnji ili višegodišnji plan sprovođenja dubinske analize potrošnje.

Koordinaciju procesa dubinske analize potrošnje, uključujući pripremu prijedloga plana ili pojedinačne dubinske analize iz stava 1 ovog člana, formiranje stručnog tima, praćenje toka analize i osiguranje upovezanosti nalaza i preporuka sa budžetskim procesom, vrši Ministarstvo.

Potrošačke jedinice su dužne da, na zahtjev Ministarstva, u roku koji ne može biti kraći od 15 radnih dana, dostave relevantne podatke i dokumentaciju potrebne za sprovođenje dubinske analize potrošnje.

Nedostavljanje podataka iz stava 3 ovog člana u propisanom roku, dostavljanje nepotpunih ili netačnih podataka predstavlja osnov za pokretanje postupka odgovornosti budžetskog izvršioca, u skladu sa posebnim zakonom.

Vlada, na predlog Ministarstva, donosi podzakonski akt kojom se propisuju metodološki standardi za sprovođenje dubinskih analiza potrošnje, minimalni sadržaj izvještaja i druga pitanja od značaja za kvalitet procesa.

Stručni tim za dubinsku analizu

Član 123

Dubinsku analizu potrošnje sprovodi stručni tim koji formira ministar finansija aktom o formiranju tima, koji sadrži: sastav i rukovodioca tima, predmet i obuhvat analize, metodologiju rada i rokove sprovođenja.

Stručni tim iz stava 1 ovog člana sastoji se od najmanje tri člana koji imaju odgovarajuće obrazovanje i radno iskustvo u oblasti javnih finansija, ekonomske analize, sektorskih politika ili revizije.

Stručni tim iz stava 1 ovog člana se sastoji od najmanje tri člana, od kojih najmanje dva moraju imati visoko obrazovanje ekonomske, statističke ili druge relevantne struke i najmanje 3 godina iskustva u oblasti javnih finansija, ekonomske analize, sektorske politike ili revizije, dok rukovodilac stručnog tima mora imati najmanje 5 godina iskustva u oblasti javnih finansija ili ekonomske analize.

U sprovođenju dubinske analize, u radu stručnog tima obavezno učestvuje ili timom rukovodi predstavnik organizacione jedinice Ministarstva nadležne za poslova budžet.

Predstavnik organizacione jedinice Ministarstva nadležan za poslove budžeta ima pravo da uz nacrt izvještaja priloži posebno mišljenje o fiskalnoj konzistentnosti preporuka sa limitima potrošnje, srednjoročnim budžetskim okvirom i ukupnom fiskalnom pozicijom države, koje se objavljuje kao sastavni dio izvještaja.

Ako predmet dubinske analize zahtijeva specifično sektorsko znanje koje nije dostupno unutar Ministarstva, ministar finansija može u stručni tim uključiti:

- zaposlene iz drugih potrošačkih jedinica koje mogu, a ne moraju, biti predmet dubinske analize;
- predstavnike naučnih i istraživačkih institucija;
- eksterne stručnjake angažovane u skladu zakonom.

Bliže uslove za članove i rukovodioca stručnog tima iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Izvještavanje i monitoring

Član 124

Nakon završene dubinske analize potrošnje, stručni tim priprema nacrt izvještaja o dubinskoj analizi koji sadrži nalaze, preporuke sa kvantifikovanim fiskalnim efektima i akcioni plan za sprovođenje preporuka sa rokovima i odgovornim institucijama i dostavlja se ministru finansija i potrošačkoj jedinici koja je predmet dubinske analize.

Ako potrošačka jedinica koja je predmet dubinske analize nije saglasna sa finalnim nacrtom izvještaja o dubinskoj analizi, nesaglasno mišljenje potrošačke jedinice prilaže se uz nacrt izvještaja kao sastavni dio.

Izvještaj o sprovedenoj dubinskoj analizi potrošnje sa akcionim planom usvaja Vlada, na predlog Ministarstva.

Akcionni plan za sprovođenje preporuka koji je sastavni dio izvještaja iz stava 3 ovog člana, integriše se u Smjernica makroekonomske i fiskalne politike i SBO, kroz poseban razdio, sa prikazom efekata na fiskalni okvir budžeta.

Ministarstvo priprema konsolidovani godišnji izvještaj o implementaciji preporuka iz svih sprovedenih dubinskih analiza potrošnje u prethodnoj godini i dostavlja ga Vladi na usvajanje najkasnije do kraja marta tekuće za prethodnu fiskalnu godinu.

Transparentnost

Član 125

Nalazi iz procesa dubinske analize potrošnje koriste se prilikom pripreme zakona o budžetu države.

Izvještaj o sprovedenoj dubinskoj analizi potrošnje sa propratnim akcionim planom i Konsolidovani godišnji izvještaj o implementaciji preporuka iz sprovedenih dubinskih analiza potrošnje su javni i objavljuju se na internet stranici Ministarstva.

XVIII. INSPEKCIJSKI NADZOR

Nadležni organ

Član 126

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donešenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora iz stava 1 ovog člana vrši budžetska inspekcija, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i posebnim zakonom.

Obaveze i ovlašćenja budžetske inspekcije

Član 127

U vršenju nadzora budžetska inspekcija ima obavezu i ovlašćenje da vrši kontrolu zakonitog i namjenskog korišćenja budžetskih sredstava potrošačkih jedinica, opština i drugih subjekata javnog sektora u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i posebnim zakonom.

U vršenju inspekcijskog nadzora, budžetska inspekcija ima ovlašćenje da o uočenim nepravilnostima podnese prijavu nadležnom držabnom organu.

U vršenju nadzora budžetska inspekcija ima pravo pristupa elektronskim evidencijama i informacionim sistemima subjekta nadzora, u obimu potrebnom za sprovođenje nadzora.

Obaveze subjekta nadzora

Član 128

Subjekti nadzora dužni su da budžetskoj inspekciji iz [člana 121](#) stav 2 ovog zakona obezbijede pristup svim traženim dokumentima, podacima i informacijama, kao i da obezbijede sve potrebne uslove za nesmetano vršenje nadzora, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor i posebnim zakonom.

Povrat sredstava u budžet

Član 129

Ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi nezakonito ili nenamjensko korišćenje budžetskih sredstava od strane subjekta nadzora, subjekat nadzora je u obavezi da obezbijedi da korisnik sredstava izvrši povrat sredstava u budžet.

Ministarstvo će posebnim propisom bliže urediti način i rokove povrata sredstava u budžet.

Restriktivne mjere

Član 130

Na osnovu izvršenog nadzora budžetske inspekcije, Ministarstvo subjektu nadzora kod kojeg je utvrđeno nezakonito ili nenamjensko korišćenje budžetskih sredstava preduzima sljedeće mjere:

- ograniči iznos opredijeljenih budžetskih sredstava do visine odobrenih budžetskih sredstava u tekućoj godini u postupku pripreme predloga zakona o budžetu države za sljedeću fiskalnu godinu,
- privremeno zabrani korišćenje sredstava budžetske rezerve za potrebe subjekta nadzora;
- privremeno zabrani mogućnost preusmjerenja budžetskih sredstava;
- zabrani budžetskom izvršiocu kod koga je utvrđena nezakonita ili nenamjenka potrošnja da dodjeljuje varijabilnu isplatu zaposlenima u subjektu nadzora u trajanju od jedne godine od dana utvrđivanja nepravilnosti;
- zabrani budžetskom izvršiocu kod koga je utvrđena nezakonita ili nenamjenka potrošnja sprovođenje postupaka zapošljavanja u subjektu nadzora u trajanju od jedne godine od dana utvrđivanja nepravilnosti;
- zabrani budžetskom izvršiocu kod koga je utvrđena nezakonita ili nenamjenka potrošnja sprovođenje postupaka angažovanja po osnovu ugovora o djelu u subjektu nadzora u trajanju od jedne godine od dana utvrđivanja nepravilnosti.

O preduzetim mjerama iz stava 1 ovog člana Ministarstvo obavještava budžetsku inspekciju.

Ministarstvo može da primijeni jednu ili više restriktivnih mjera iz stava 1 ovog člana istovremeno.

Ministarstvo će posebnim propisom bliže urediti način i postupak primjene mjera iz stava 1 ovog člana.

Mjere iz stava 1 ovog člana izriču se obrazloženim rješenjem koje sadrži utvrđenu nepravilnost, pravni osnov, obim i period primjene mjere i radnje čijim preduzimanjem prestaju razlozi za primjenu mjere.

XIX. KAZNE NE ODREDBE

Član 131

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u Ministarstvu, odnosno organu lokalne uprave ako:

- 1) ne izvrši poništenje transakcije kada je na konsolidovani račun trezora povraćen prethodno isplaćeni novac ([član 11](#) stav 4);
- 2) ne objavi evidenciju o postojećem dugu, uzetim dugoročnim i kratkoročnim pozajmicama i datim garancijama ([član 72](#) stav 5).

Član 132

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici koja prati i realizuje kapitalni budžet ako ne obavjesti Ministarstvo:

- 1) nakon završetka projekta o neutrošenim sredstvima planiranim za taj kapitalni projekat ([član 53](#) stav 1);
- 2) da u toku fiskalne godine usljed vanrednih ili nepredviđenih okolnosti nije došlo do realizacije planiranog kapitalnog projekta ([član 53](#) stav 2);
- 3) ne evidentira kapitalni projekat u registru javnih investicija ili ne izvještava o realizaciji kapitalnog projekta u rokovima i na način propisan aktom Ministarstva iz [člana 106](#) stava 4 ovog zakona

Član 133

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici ako:

- 1) potrošačka jedinica donose propis iz nadležnosti te potrošačke jedinice, o kojem ne odlučuju Skupština, Vlada ili nadležni organ opštine, bez prethodne saglasnosti Ministarstva, odnosno nadležnog organa opštine ([član 9](#) stav 5);
- 2) ne dostavi zahtjev za dodjelu budžetskih sredstava Ministarstvu, odnosno nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grane organizacione klasifikacije, u roku utvrđenom stručnim uputstvom iz [člana 31](#) ovog zakona ([član 32](#), [član 33](#) stav 2 i 3);
- 3) sredstva ne koriste u granicama utvrđenim zakonom o budžetu države ([član 43](#) stav 1);
- 4) ugovorene obaveze nijesu u skladu sa planiranim i odobrenim sredstvima ([član 43](#) stav 5);

- 5) ne dostavi plan nadzora Ministarstvu, odnosno budžetskoj inspekciji u zakonom utvrđenom roku ([član 53](#))
- 6) ne sprovede nadzor nad svakom potrošačkom jedinicom na nivou jedinice organizacione klasifikacije iz svoje nadležnosti u zakonom utvrđenom petogodišnjem ciklusu ([član 53](#));
- 7) ne dostavi Vladi godišnji konsolidovani izvještaj o sprovedenim nadzorima u zakonom utvrđenom roku ([član 54](#)).
- 8) onemogući ili ometa sprovođenje nadzora, ili ne obezbijedi nadzornom timu pristup prostorijama i dokumentaciji neophodnim za sprovođenje nadzora ([član 54](#));

Član 134

Novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u potrošačkoj jedinici, privrednom društvu čiji je osnivač Vlada ili opština i pravna lica koja su u većinskom državnom vlasništvu ako:

- 1) ne dostavi ili dostavi netačan i nepotpun izvještaj o realizaciji programskog budžeta i izvještaj o realizaciji kapitalnog budžeta, nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije, odnosno Ministarstvu, u rokovima utvrđenim aktom Ministarstva ([član 46](#) stav 1 do 4);
- 2) ne podnese izvještaj o svakom povlačenju kreditnih sredstava u roku od sedam dana od dana povlačenja, odnosno ne podnese kvartalni izvještaj o stanju ukupnog zaduženja ([član 70](#) stav 4);
- 3) izvrši nepravilnu i netačnu evidenciju ([član 77](#));
- 4) ne dostavi finansijski izvještaj na osnovu posebnog zahtijeva Ministarstva ([član 78](#) stav 2);
- 5) ne evidentira kapitalni projekat ili projekat javno-privatnog partnerstva u registru javnih investicija, ili ne izvještava o realizaciji istih u rokovima i na način propisan aktom Ministarstva iz [člana 106](#) stava 4 ovog zakona

Član 135

Novčanom kaznom od 600 eura do 6.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice – budžetski izvršilac potrošačke jedinice, ako:

- 1) primitke budžeta države, izdatke i ugovorene obaveze ne prijavi radi evidentiranja u glavnoj knjizi trezora ([član 11](#) stav 3);
- 2) izvrši nezakonitu ili nenamjensku potrošnju budžetskih sredstava, na osnovu izvršenog nadzora budžetske inspekcije, ili ugovori obaveze iznad iznosa koji je planiran godišnjim zakonom o budžetu;
- 3) ne podnese finansijski izvještaj, izvještaj o realizaciji programskog budžeta i izvještaj o realizaciji kapitalnog budžeta ([član 46](#) stav 1 i 2 i [član 78](#) stav 4);

4) potpiše akt ili na drugi način da odobrenje kojim se omogućava da se uzmu dugoročne pozajmice i garancije bez prethodne saglasnosti Vlade ([član 70](#) st. 1 i 2).

5) na zahtjev Ministarstva ne dostavi podatke i dokumentaciju neophodne za sprovođenje dubinske analize potrošnje u propisanom roku, ili dostavi nepotpune ili netačne podatke ([član 116](#))

Član 136

Rok zastarjelosti pokretanja i vođenja prekršajnog postupka za kršenje odredbi ovog zakona je tri godine.

XX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje propisa

Član 137

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci, od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donešeni na osnovu Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 70/21, 27/23, 125/23 i 11/25) ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Odložena primjena

Član 138

Odredbe ovog zakona koje se odnose na programski budžet opština, uključujući odredbe [člana 30](#), [člana 31](#) stav 1 u dijelu koji se odnosi na opštine, [člana 32](#), [člana 33](#), [člana 34](#) i [člana 36](#) u dijelu koji se odnosi na opštine, primjenjivaće se se od 1. januara 2030. godine.

Odredba [člana 36](#) ovog zakona, u dijelu koji se odnosi na procjenu poreskih rashoda, primjenjivaće se počev od pripreme predloga zakona o budžetu države za 2029. fiskalnu godinu.

Ministarstvo donosi metodologiju procjene poreskih rashoda najkasnije do kraja 2027. godine.

Rok za donošenje metodologije procjene poreskih rashoda

Član 139

Metodologiju procjene poreskih rashoda donijeće Ministarstvo do 31. decembra 2027. godine.

Plan fazne primjene programskog budžeta u opštinama

Član 140

Plan fazne primjene programskog budžeta u opštinama, koji uzima u obzir veličinu i administrativne kapacitete opština i obezbjeđuje metodološku podršku i obuku opštinama, donijeće Ministarstvo do 31. decembar 2027. godine.

Primjena kriterijuma fiskalne odgovornosti i izvještavanje u skladu sa ESA metodologijom

Član 141

Odredbe člana 23 stav 1 ovog zakona, u dijelu koji se odnosi na utvrđivanje deficita opšteg nivoa države i javnog duga u skladu sa ESA metodologijom, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredba ovog zakona kojom se državljaninu države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske Konfederacije omogućava imenovanje za člana Fiskalnog savjeta primjenjuje se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji

Odredbe [člana 47](#) stav 2 ovog zakona, u dijelu pripreme izvještaja u skladu sa ESA metodologijom, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Do dana iz stava 1 ovog člana, kriterijumi fiskalne odgovornosti iz [člana 23](#) ovog zakona i izvještaji iz [člana 47](#) stav 2 ovog zakona prate se i iskazuju na osnovu suficita, odnosno deficita iz [člana 16](#) ovog zakona i javnog duga koji obuhvata zaduživanje države i opština.

Fiskalna konvergencija u godini stupanja na snagu zakona

Član 142

Ako je nivo javnog duga u trenutku stupanja na snagu ovog zakona iznad 60% BDP-a, Vlada je dužna da pripremi plan fiskalne konvergencije iz [člana 38](#) stava 1 ovog zakona kao sastavni dio prve naredne Fiskalne strategije.

Do usvajanja prve Fiskalne strategije iz stava 1 ovog člana, Vlada je dužna da preduzima mjere kojima se sprečava dalje povećanje javnog duga iznad nivoa zabilježenog u godini stupanja na snagu ovog zakona.

Odložena primjena odredbi koje se odnose na Srednjoročni budžetski okvir, budžetski kalendar i potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije

Član 143

Odredbe ovog zakona koje se odnose na Srednjoročni budžetski okvir, budžetski kalendar i potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije primjenjivaće se od 1. januara 2028. godine, a primjenjivaće se po prvi put u postupku pripreme budžeta za fiskalnu godinu 2028.

Do 31. decembra 2027. godine, na potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije shodno se primjenjuju odredbe zakona koji je bio na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Odredbe iz stava 1 ovog člana odnose se naročito na:

1) član 21 – Srednjoročni budžetski okvir: obaveza donošenja SBO, njegov sadržaj, rok za pripremu predloga od strane potrošačkih jedinica na nivou grane organizacione klasifikacije, kao i obveza Vlade da SBO donosi u junu tekuće fiskalne godine;

- 2) član 25 u dijelu koji se odnosi na limite potrošnje vezane za SBO – obaveza utvrđivanja limita potrošnje kao sastavnog dijela SBO;
- 3) član 27 – Iskazivanje limita potrošnje: obaveza iskazivanja limita potrošnje za period od tri naredne fiskalne godine kao sastavnog dijela SBO;
- 4) član 29 u dijelu koji se odnosi na SBO – obaveza da se planiranje budžeta zasniva na SBO;
- 5) član 31 stav 1 tačka 2 – obaveza Ministarstva da stručno uputstvo sadrži SBO s limitima potrošnje;
- 6) član 32 – Budžetski kalendar: cjelokupan postupak i rokovi pripreme i donošenja budžeta utvrđeni ovim članom;
- 7) član 33 st. 2 i 3 – obaveza potrošačkih jedinica na nivou jedinice organizacione klasifikacije da dostavljaju zahtjeve za dodjelu budžetskih sredstava nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije i posljedice propuštanja tog roka;
- 8) član 34 u dijelu koji se odnosi na SBO – obaveza Ministarstva da priprema nacrt zakona o budžetu na osnovu SBO;
- 9) član 35 stav 1 u dijelu koji se odnosi na SBO – obaveza Vlade da predlog zakona o budžetu zasnuje na SBO;
- 10) član 36 stav 1 tačke 2 i 3 u dijelu koji se odnosi na SBO i limite potrošnje, kao i tačka 66 podtačka b – prikaz sadržaja zakona o budžetu koji uključuje limite potrošnje i prikaz budžeta po potrošačkim jedinicama na nivou jedinice organizacione klasifikacije;
- 11) član 42 st. 3 i 5 – obaveza pribavljanja prethodne saglasnosti nadležne potrošačke jedinice na nivou grupe od strane potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije u pogledu usklađenosti planova prihoda i rashoda, planova javnih nabavki i kadrovskih planova sa sredstvima odobrenim zakonom o budžetu;
- 12) član 43 st. 3 i 4 – obaveza potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije da zahtjeve za dodjelu odobrenih budžetskih sredstava podnosi nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije, te pravo potrošačke jedinice na nivou grupe i Ministarstva da zahtijevaju dodatne informacije i dokumentaciju kojom se potvrđuje namjenska potrošnja;
- 13) član 46 stav 1 u dijelu koji se odnosi na obavezu potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije da polugodišnji i godišnji izvještaj o realizaciji programskog budžeta dostavlja nadležnoj potrošačkoj jedinici na nivou grupe organizacione klasifikacije;
- 13) član 47 stav 5 koji se odnosi na *objavljivanje* informacije o stanju potencijalnih obaveza sa uticajem na budžet;
- 14) član 48 st. 6, 7 i 8 – pravo potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije da, po zahtjevu potrošačke jedinice na nivou jedinice organizacione klasifikacije, vrši

preusmjeravanje odobrenih sredstava te potrošačke jedinice, u visini do 10%, kao i postupak i akt kojim se preusmjeravanje sprovodi;

15) čl. 53, 54 i 55 – obaveza potrošačke jedinice na nivou grupe organizacione klasifikacije da vrši redovan i vanredni nadzor nad potrošačkim jedinicama na nivou jedinice organizacione klasifikacije iz svoje nadležnosti, standardi za formiranje i sprovođenje nadzornog tima, te sadržaj izvještaja o nadzoru i mjere koje se preduzimaju;

Odložena primjena odredaba o putanji neto rashoda

Član 144

Odredbe ovog zakona koje se odnose na putanju neto rashoda primjenjuju se od 1. januara 2028. godine, a putanja neto rashoda utvrđuje se prvi put Fiskalnom strategijom, odnosno izmjenama Fiskalne strategije donesenim nakon tog datuma.

Metodologija obračuna neto rashoda

Član 145

Metodologiju obračuna neto rashoda iz člana 19 ovog zakona donijeće Ministarstvo do kraja 2027. godine.

Nastavak rada i rokovi za donošenja akata Fiskalnog savjeta

Član 146

Članovi Fiskalnog savjeta izabrani u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 70/21, 27/23, 125/23 i 11/25) nastavljaju sa radom do isteka mandata na koji su izabrani.

Fiskalni savjet dužan je da u roku od 60 dana, od dana imenovanja Fiskalnog savjeta donese statut.

Fiskalni savjet dužan je da u roku od 60 dana, od dana donošenja statuta Fiskalnog savjeta donese akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

Fiskalni savjet dužan je da u roku od 30 dana od dana donošenja statuta raspiše javni konkurs za izbor sekretara Sekretarijata Fiskalnog savjeta.

Prva evaluacija iz člana 99 ovog zakona sprovede se najkasnije u roku od pet godina od dana imenovanja članova Fiskalnog savjeta.

Rok za preuzimanje dokumentacije i softverskih rješenja

Član 147

Fiskalni savjet i Državna revizorska institucija dužni su u roku od 60 dana od dana donošenja statuta Fiskalnog savjeta izvrše primopredaju dokumentacije, softverskih rješenja i drugih akata koji se odnose na vršenje ocjene primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti iz [člana 23](#) ovog zakona.

Rok za obezbjeđenje uslova za rad

Član 148

Organ uprave nadležan za poslove imovine dužan je da u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona obezbjedi odgovarajući prostor i potrebnu opremu za rad Fiskalnog savjeta.

Prestanak važenja zakona

Član 149

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14, 56/14, 70/17, 4/18, 55/18, 70/21, 27/23, 125/23 i 11/25).

Stupanje na snagu

Član 150

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2027. godine.